Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 124 (14541) | 1977 оной майн 29, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой хоёрдохи отделенин эрхилэгшээр Радна-Доржо Шухурович Мункуев үннэй хүдэлдэг юм. Тэрэнэй даадаг отделени совхоз соою хэдэн жэл соо түрүү һуури эзэлнэ. Тус отделенинн коллектив байгша онойнгоо түсэб болон уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Отделенидэ һү абалгань нёдондоной энэ үеынхиһөө эрид дээшэлээ. Гүрэндэ мяха тушааха даабари амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Новоселенгинскэ поселково Соведэй депутат Радна-Доржо Шухурович Мункуев ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө СССР-эй профсоюзуудай XVI съездын делегадаар һунгагдаһан юм.

Юрий Андриянович Вахрушев арба гаран жэлдэ Хүрын леспромхоздо жолоошоноор хүдэлнэ. Нэгэдэхи класснай жолоошон, коммунис ажалай ударник, урагшаа һанаатай, ажалша бэрхэ хүн юм. Тэрэнэй даажа абаһан модхогдомол экипажай коллектив һара бүри 2.500 кубометр модо шэрэжэ, леспромхоз соогоо түрүү һуури эзэлнэ. Тус экипаж таба һарын хугасаа соо 11.600 кубометр модо зөөхын орондо 12.600 кубометртэ хүргөөд байна.

Үнинэй дүй дүршэлтэй болоһон хонишон Намжил-Доржо Цыренович Дондоков Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхоздо хүдэлнэ. Тэрэ хорёод жэлдэ үнэн сэхэ ажалаараа алдаршажа, аймаг соогоо мэдээжэ болонхой. Намжил-Доржо Цыренович арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр хүхэ ногоон дээрэ гаргаха зорилготой ажаллана.

ГҮН СЭДЬХЭЛЬЭЭ ДЭМЖЭНЭ, ҺАЙШААНА

ОМОГОРХОНОБДИ, ҺАЙШААНАБДИ

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүд— манай коллективтэхи хөөрэлдөөнүүдэй, политинформацинуудай шухалын шухала, сэдьхэл доһолгомо темэ болонхой. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, Конституционно комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн, «Совет Социалис Республикануудай Союзай Конституциин проект тухай» элидхэл найруулгые хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө һайшаана. Шэнэ Конституциин шухала болоһые элидхэл дотороо научна үндэһэ баримтатайгаар тайлбарилһан, тэрэнэй удха шанарые гүнзэгыгөөр элирхэйлэн тодорхойлһон байна.

Манай орон дотор болоһон гайхамшаг хубилалтануудаар ехэтэ омогорхонобди. Промышленнa ба эрдэм наукын томо түб манай Хабаровскшье үнгэрһэн жэлнүүдтэ танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа.

XXV съездын заабаринуудые партиин, тэрэнэй Ленинскэ ЦК-гай хэлбэришэгүйгөөр барнмталан бэелүүлжэ байхыень харанабди. Ороной социально-экономическэ хүгжэлтын, совет хүн зоной байдалые улам һайжаруулха түсэбүүд, эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной, мүн арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааһан байдалай түлөө саашадаа тэмсэхэ программа бэелүүлэгдэжэ байна.

Бидэ, алас-дурнынхид, бүхы совет зон шэнгеэр, КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэринүүдые бүгэдөөрэн дэмжэнэбди. СССР-эй шэнэ Конституциин проектые бүгэдэ арадай зэбшэн хэлсэлгэдэ табиһан ушар ажалай ба политическэ шэнэ эдэбхи үүсхэл дэлгэрүүлхэл.

А. НОВОСЕЛЕЦКИЙ.
Хабаровскын локомотивно депогой машинист-инструктор, КПСС-эй XXV съездын делегат.

УРМАШАМААР ДАА

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой олон мянган хүдэлмэришэд КПСС-эй Центральна Комитедэй һаяхан болоһон Пленумэй материалнуудтай, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, Конституционно комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй энэ Пленум дээрэ хэһэн «Совет Социалис Республикануудай Союзай Конституциин проект тухай» элидхэлтэй ехэ һонирхолтойгоор танилсажа байна. Нүхэр Брежнев Совет ороной шэнэ Конституциин проект зохёохо болоһон ушар шалтагаание эли тодоор харуулаа, үнгэрһэн 40 гаран жэлэй туршада манай орон дотор болоһон хубилалтануудые элирхэйлһэн байна.

Үнгэрһэн энэ үе соо үргэн дэлгэр Совет орондомнай, тэрэ тоодо манай республикада үзэгдөө дуулдаагүй хубилалтанууд болоо бшуу. Хүдэлмэришэн ангиин, хүдөөгэй таряашадай, арадай интеллигенциин холбоо барисаан улам бэхижээ, хүгжөө. Энээние манай заводой жэшээ дээрэһээ эли тодоор хаража болохоор.

1936 ондо — мүнөө хүсэндөө байһан Конституциин баталагдан абтахада, манай заводой түрүүшын цехүүд лэ ашаглагдажа эхилээд байгаа. Мүнөө хараад үзэгты, ямар томо завод болоо гээшэб, хэдэн мянгаад хүн ажаллана. Тэдэнэй дунда манай ороной олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд бии. Тэдэнэр нэгэ бүлэ мэтээр ажаллана. Заводой коллективэй бүтээдэг продукци нилээд ондоо болоо, оло дахин ехэ болоо, шанарынь эрид һайжараа. Манай заводой хүдэлмэришэд Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай ажалшадтай нягта холбоо барисаатай болоо. Заводоймнай, мүн хүдөөгэй түрүүшүүл жэл бүри уулзажа, удаадахи зорилгонууд тухайгаа нүхэд ёһоор хөөрэлдэдэг гуримтай болонхой.

СССР-эй Конституциин проектые гол түлэб һайшааһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые манай заводой хүдэлмэришэд дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгэ хадаа ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхие бүри бадаруулжа, Агуу Октябриин 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шэнэ хүсэ, шэнэ шэнжэ нэмээхэ гэжэ этигэнэбди.

Урмашамаар даа!

В. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
ЛВРЗ-гэй локомотив-хабсаралгын цехэй бригадир, КПСС-эй гэшүүн.

ЕХЭЭР БАЯРЛАНАБ

Манай гүрэнэй мүнөө хүсэндөө байгаа Конституци дүшэ гаран жэлэй урда абтаа һэн. Тиихэдэ би залуу хүбүүн ябааб. Хүдөө нютагуудта колхозууд бии болоод һаял бэхижэжэ, хүл дээрээ гаража байһан үе һэн. Колхозуудай түб тосхондо мүртэй барилгануудшье, хүн зоной һууха байрын гэрнүүдшье үгы байгаа.

Дүшэ гаран жэлэй туршада хүдөө нютагуудай ажалшадай байра байдал, ажаһуудал ямар ондоо болоо гээшэб. Ямаршье колхоз, совхозой түб тосхоние абаад харахада хотонуудһаа юугээрээшье дутахагүй болоно байна.

Жэшээлхэдэ, манай совхозой түб Үлэгшэн тосхоние абаад үзэе. Тэндэ дунда һургуули, хүүгэдэй сад-ясли, соёлой байшан, совхозой конторо, участогай больница, хэдэ хэдэн магазин, складууд гэхэ мэтын томо барилганууд бодхогдонхой. Совхозой хүдэлмэришэн бүхэн томо, һаруул һайхан гэр байрада ажаһууна.

Би 7 үхибүүдтэй хүм. Тэдэмни барандаа совет Конституциин һаран доро золтой жаргалтайгаар томо боложо байна. Ехэ басагамни дээдэ һургуулитай болоод, нютагтаа багшаар хүдэлнэ. Бэшэниингшье баран һурана, һургуулитай болохо.

Бүхы совет арад түмэнтэй адли би «Совет Социалис Республикануудай Союзай Конституциин проект тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, Конституционно комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ хэһэн элидхэл ехэ баяр баясхалантайгаар угтан абаад, гүнзэгыгөөр танилсажа байнаб.

Ц-Д. ГАРМАЕВ.
Захааминай аймагай Харацайн совхозой хүдэлмэришэн, Үлэгшэнэй сомоной Соведэй депутат.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ГАБШАГАЙ ХОЁР ҺАРА

Тариалан, сабшалан, бэлшээри һайжаруулха, үрэжэлыень дээшэлүүлхэ габшагай хоёр һара республика дотор энэ жэлэй мартын 20-һоо майн 20 хүрэтэр үнгэргэгдэбэ. Сагай уларилай хэды хүйтэн байжа, энэ хүдэлмэридэ һаад ушаруулагдаашье һаа, колхоз, совхозуудта ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Энэ үедэ бүхыдөө 564,8 мянган тонно **наг шэбхэ** тариалан, сабшалан дээрэ гаргагдаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо арба мянга гаран тонноор ехэ болоно. Хоёр һарын туршада наг шэбхэ зөөхэ түсэбөө Загарайн, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд үлүүлэн дүүргэээ. Мүн энэ үедэ Зэдын аймагай ажахынууд бултанһаа ехэ гэхэ гү, али 92,5 мянган тонно аргал шэбхэ зөөһэн, 1031 гектарта үтэг хэһэн байна. Хэжэнгын аймагай совхозууд уһалагдадаг газарта 35 мянган тонно шэбхэ гаргахаар түсэблэһэн байбал, тэрэнээ 37,2 мянган тоннодо хүргэһэн, 556 гектарта үтэг хэһэн жэшээтэй. Бүхыдөө республика дотор 5755 гектарта үтэг хэгдээ.

Хоёр һарын туршада 164.170 гектар тариалан, сабшалан дээрэ **минеральна үтэгжүүлгэ** тараагдажа, түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Илангаяа Бэшүүрэй, Зэдын, Кабанскын, Хяагтын, Түнхэнэй аймагуудта энэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдажа, түсэб холо үлүүлэгдэһэн байна. Жэшээнь, энэ үедэ Бэшүүрэй аймагай ажахынууд 15 мянга гаран гектар тариалан, 7400 гаран гектар сабшалан минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр шанаржуулһан байна. Энэ жэлдэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула тэрэниие үрэһэнтэй суг хүрьһэндэ оруулха арга үргэнөөр хэрэглэгдээ. Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд бүхы минеральна үтэгжүүлгэнүүдээ хуушан сеялкэнүүдээр хүрьһэндэ оруулһан байха юм.

Габшагай хоёр һарын туршада **сабшалангай хүрьһэ дээгүүрнь элдүүрилхэ,** үндэһөөрнь һайжаруулха, һургааг олоор бэлэдхэжэ, посхоод бариха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Тиигэжэ бүхы дээрээ 514,8 мянган һургааг бэлэдхэгдэжэ, 384 километр утатай посхоод баригдажа, түсэб үлүүлэгдээ. Энэ хүдэлмэри Зэдын, Захааминай, Хэжэнгын, Хоринн, Түнхэнэй, Сэлэнгын аймагуудта һайнаар ябуулагдажа, нилээд ехэ сабшалан хорёологдоһон байна. Жэшээнь, Захааминай аймагта 65 мянган һургааг бэлдэгдэжэ, 87 километр утатай посхоод баригдаа.

Үнгэрһэн хоёр һарын туршада сабшалан сэбэрлэхэ, шугы бургааһа отолхо, дэгнүүл жэгдэлхэ, хүбхэжэһэн хүрьһыень борнойлхо, соолохо гэхэ мэтэ хүдэлмэри горитой хэгдээ. Бүхыдөө энэ үедэ 55 мянга гаран гектар сабшалан шулуу шохойһоо сэбэрлэгдээ, 18 мянгаад гектарынь борнойлогдоо, 5440 гектарынь дисктэй борнойгоор элдүүрилэгдээ, 5 мянгаад гектарай хүрьһэн соологдоһон, 1531 гектарай болдог дэгнүүл отологдоһон, 1472 гектарай шугы бургааһа үгы хэгдэһэн байна. Энэмнай үбһэ ногооной ургасада ехэ нүлөөтэй байхань элитэ. Агротехническэ эдэ хэмжээнүүд Хэжэнгын, Бэшүүрэй, Прибайкалиин, Түнхэнэй аймагуудта урагшатайгаар ябуулагдажа, хараалагдаһан түсэбынь гол түлэб бэелүүлэгдэһэн байха юм. Жэшээлбэл, Хэжэнгын аймагай ажахынуудта 1463 гектар сабшалан борнойлогдожо, 9638 гектар шулуу шохойһоо сэбэрлэгдэжэ, 245 гектарай болдог дэгнүүл отологдожо, түсэбынь үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна.

Эдэ бүхы хүдэлмэри **колхоз, совхозуудта, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделенинүүдтэ эмхидхэгдэһэн лугомелиоративна отрядуудай хүсөөр** хэгдэһэн байна. Мүнөө республика дотор 108 лугомелиоративна э т р я д ажаллана. Тэндэ мянга гаран механизатор, 614 трактор хүдэлгэгдэнэ. Яруунын, Хэжэнгын, Хоринн аймагуудай ажахынуудта лугомелиоративна отрядууд олоор эмхидхэгдэжэ, сабшалан һайжаруулгаар ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой лугомелиоративна отряд (бригадир Чимит-Доржо Ринчинович Санжижапов), Хурамхаанай совхозой ЛМО-е даагша Николай Савельевич Зверьков болон бусад хэдэн жэлэй туршада эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллажа, сабшалангай ургаса дээшэлүүлжэ шадаһан байна.

Энэ хабартаа хэды хүйтэн байбашье, колхоз, совхозуудай луговодууд, уһалууриин системэнүүдэй управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд тариалан, сабшалан, бэлшээри нёдондонойхиһоо дутуугүй уһалжа байна. Бүхы дээрэнь абажа үзэхэдэ, һайрамаар 3354 гектар, бүлүүр станцинуудаар 2569 гектар, уһалууриин системэнүүдээр 16.716 гектар тариалан ундалуулагдаа. Энэ жэлдэ бүлүүр станцинууд урда жэлэйхиһээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдэжэ байна. Хэрбээ нёдондо бүлүүр станцинуудаар 1704 гектар уһалагдаһан байбал, энэ жэлдэ 865 гектараар ехэ ундалуулагдаа. Байгша ондо олохон ажахынуудта бүлүүр станцинуудые уһа сасадаг машинануудтай нэгэ агрегат болгожо хүдэлгөөд, уһалууриин шанар нилээд дээшэлүүлһэн байха юм.

Энэ жэлдэ сабшалан уһалха хүдэлмэри нёдондонойхиһоо һайнаар эмхидхэгдээ, эндэ луговодуудай аша габьяа ехэ.

Тариалан уһалха хүдэлмэри Бэшүүрэй, Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Хурамхаанай аймагуудта зүбөөр эмхидхэгдэжэ, түсэбөөр хараалһанаа үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Илангаяа бүлүүр станцинууд горитой хүдэлгэгдөө. Энэ жэлдэ һайрамаар сабшалан уһалха түсэбөө олонхи аймагууд дүүргэһэн байна. Бэшүүрэй аймагай ажахынууд һайрамаар, булүүр станцинуудаар тариалан, сабшалан уһалха түсэбөө бүхыдэнь дүүргэээ. Мүн уһалууриин системэнүүдээр 3298 гектар тариалан, 6513 гектар сабшалан ундалуулагдаад байна. Газар уһалха хүдэлмэри эндэхи Калининай нэрэмжэтэ колхоздо, Бэшүүрэй, Бодонгуудай совхозуудта эмхитэйгээр ябуулагдана.

Уһалагдадаг сабшалан бүхыдөө тооной эзэтэй болонхой. Мүнөө үедэ республикын колхоз, совхозуудта луговодуудай 546 звено эмхидхэгдэнхэй, тэндэ 1341 хүн ажаллана. Эдэнэр лэ сабшалан уһалжа байна бшуу даа. Эгээн олон луговодууд Сэлэнгын, Загарайн, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта хүдэлнэ. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай луговодуудай 67 звенодо 184 хүн ажаллана.

Үнгэрһэн хоёр һарын туршада уһалууриин системэнүүдые бэлдэхэ, хаалта боолтонуудые заһабарилха, шэнээр бариха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Тиигэжэ уһалууриин системэнүүдээр газар һаадгүйгөөр ундалуулха арга олгогдоһон байна.

Газар һайжаруулха габшагай хоёр һарада хэгдэхээр хараалагдаһан хүдэлмэри хаа хаанагүй һайнаар ябуулагдаа гэхын аргагүй. Тариалан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэбөө Баргажанай, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын аймагуудай ажахынууд мууса дүүргээ. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хүрьһэндэ оруулха түсэб дүүргэхэ талаар Мухар-Шэбэрэй, Загарайн, Сэлэнгын, Хоринн аймагууд ехээр гээгдэжэ ябана. Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Загарайн аймагуудта сабшалан борнойлхо түсэб холо дүүргэгдэнгүй үлөө. Һайрамаар, бүлүүр станцинуудаар, уһалууриин системэнүүдээр тариалан уһалха арга боломжонуудаа Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Сэлэнгын, Баргажанай аймагуудай колхоз, совхозууд тон хангалтагүйгөөр хэрэглэһэн байна.

Тариалан, сабшалан, бэлшээри һайжаруулха хүдэлмэрээ энээгээр хизаарлангүй, колхоз, совхозууд баян ургаса абахын түлөө саашадаашье үсэд шангаар оролдохо байна. Илангаяа таримал ургамалнуудай, ногооной ургажа байха үедэ хэдэн удаа уһалха, олон жэлэй һайжаруулагдамал бэлшээриин хойноһоо оролдосотойгоор харууһалха, уһалха эрилтэ табигдана.

ПОЛИТИЧЕСКЭ БА НАУЧНА ЭРДЭМ ДЭЛГЭРҮҮЛЭГШЭД

«ЗНАНИЕ» ГЭЖЭ БҮХЭСОЮЗНА БҮЛГЭМЭЙ VII СЪЕЗД

«Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй 1300 шахуу делегадууд, ороной бүхы республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудһаа ерэһэн түлөөлэгшэд һүүлэй табан жэлэй туршада ябуулһан хүдэлмэриингөө дүнгүүдые согсолхо, политическэ ба научна эрдэм нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалаар, КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэлтэ болгохо арга замуудые тодорхойлхын тула Москвагай Кремлиин Ехэ ордон дотор, бүлгэмэйнгөө VII съездэ суглараа.

Делегадууд съездынгээ хүтэлбэрилхы органуудые — президиум, секретариат, редакционно ба мандатна комиссинуудые һунгаба.

Президиумдэ — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй культурын министр П. Н. Демичев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, КПСС-эй ЦК-гай таһагуудые даагшад Е. М. Тяжельников, В. Ф. Шауро, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, партийна, совет, профсоюзай ба комсомолой эмхинүүдэй, уран мэргэжэлтэдэй холбоонуудай түлөөлэгшэд, мэдээжэ эрдэмтэд, сэрэгэй начальнигууд. Аха дүү социалис оронуудай эрдэм-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд мүн эндэ бии.

Съездэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдээ бүгэдын дуугаар һунгаба.

Съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгын бэшэгые суглагашад удаан альга ташалгаар угтаа. Тус амаршалгые КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин уншан соносхобо.

«Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин тоосоото элидхэлые тэрэнэй түрүүлэгшэ, академик И. И. Артоболевский хэбэ.

Удаа тээнь шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ, экономикын эрдэмэй доктор И. Д. Злобин элидхэл хэбэ.

Съездын делегадууд элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ эхилээ. СССР-эй Наукануудай академиин президент, академик А. П. Александров, КПСС-эй МГК-гай секретарь В. Н. Макеев, РСФСР-эй «Знание» бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ, академик И. Ф. Образцов болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Түрүүлэгшэ Б. В. Гененденкын хэһэн мандатна комиссиин элидхэл соносхогдоо.

* * *

«Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй VII съезд майн 26-да хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлбэ. Бүлгэмэй правлениин тоосоон ба соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые делегадууд тон анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэхэдээ, лекционно хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые хубаалдана.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Конституциин проект тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, Конституционно комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые пропагандистнууд, бүхы совет арадтаал адляар, ехэтэ һайшаан угтаба гэжэ эндэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, проектын удхые совет хүн бүхэндэ тайлбарилан ойлгуулха, Октябриин хубисхалай 60 жэлэй ойн бэлэдхэлтэй нягтаар холбохо гээшэ бидэнэй шухала зорилго болоно гэжэ бүлгэмэй гэшүүд тоолоно.

Бүлгэмэй ажал ябуулгада Коммунис партиин зүгһөө саг үргэлжын анхарал хандуулагдадагые тэмдэглээд, партиин суртал бодолые олонниитэдэ гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулхаһаа, коммунис байгуулалтын түсэбүүдые дүүргэхэ, шэнэ байдал зохёон байгуулагшадые бата суртал бодолтой, дүрбэн тэгшэ бэрхэ байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ совет хүнүүдые элсүүлэн хабаадуулхаһаа үлүү ехэ, үлүү хүндэтэй уялга пропагандистда байхагүй гэжэ делегадууд тусхайлан дурдаба.

Хилын саанаһаа ерэһэн айлшад съездэ хабаадагшадые амаршалба.

(ТАСС).

* * *

Майн 27-до Москвада, Кремлиин Ехэ ордон дотор съезд хүдэлмэрээ дүүргэбэ.

Гадаадын айлшад: научна эрдэм дэлгэрүүлхэ МНР-эй бүлгэмэй түрүүлэгшэ Л. Жамбалдорж, ЧССР-эй Социалис академиин түрүүлэгшэ В. Румл, Научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Георгий Кирковой нэрэмжэтэ Болгариин бүлгэмэй республиканска соведэй түрүүлэгшэ Н. Тодоров, СРР-эй Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ түбэй, соёл болбосоролой ба социалис хүмүүжүүлгын соведэй директор Ф. Банк, Научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Никола Теслын нэрэмжэтэ Югославска бүлгэмэй түрүүлэгшын орлогшо М. Джурич гэгшэд съездые амаршалба.

Академик И. И. Артоболевский түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин ажал ябуулгые съезд бүгэдын дуугаар һайшаагаа. Удаа тээнь шалгалтын комиссиин тоосоон баталагдаад, тоосоото элидхэл тушаа тогтоол баталан абтаба.

Бүлгэмэй правлениин ба шалгалтын комиссиин шэнэ гэшүүд һунгагдаа. «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшээр— академик И. И. Артоболевский, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр— экономикын эрдэмэй доктор И. Д. Злобин дахинаа һунгагдаһан байна.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые съезд ехэ баяртайгаар баталан абаба.

(ТАСС).

ВЛКСМ-эй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ВЛКСМ-эй ЦК-гай VIII пленум майн 27-до Москвада боложо, эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсээ.

КПСС-эй ЦК-гай Пропагандын таһагые даагшаар баталагдаһантайнь дашарамдуулан, Е. М. Тяжельниковые ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретариин, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюрогой гэшүүнэй уялгануудһаа пленум сүлөөлбэ.

Урда тээнь ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретаряар хүдэлмэрижэ байһан Б. Н. Пастухов ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретаряар һунгагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов ВЛКСМ-эй ЦК-гай Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаба.

(ТАСС).

ХИМИГҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

Химигүүдэй үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баярай суглаан майн 27-до Москвада болоо.

Химиин промышленностиин министр Л. А. Костандов суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

1976 оной түсэб ба социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ онсо гайхамшаг амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө, үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлһэнэйнь түлөө һалбариин эрхим хүдэлмэрилэгшэдтэ социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Тэдээндэ Эхэ ороной үндэр дээдэ шагналнууд энэ баярай суглаан дээрэ барюулагдаа.

(ТАСС).

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ЭДЭБХИ ХЭШЭЭЛЫНЬ БАДАРУУЛАН...

Манай Яруунын совхоз арбадахи табан жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые абалгые дээшэлүүлхын тула ехэ зорилгонуудые харааланхай. Энээндээ хүрэхын тула ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэ зоригжолтойгоор хүдэлжэ байна. Тиин мал ажалай продуктнуудые абаха ба гүрэндэ худалдаха 1976 оной түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Энэ туйлалтада манай нэгэдэхи отделениин малшадшье нилээдгүй хубитаяа оруулалсаа гэхэдэ болоно. Отделенидэмнай бүхыдөө 1180 толгой үхэр, 4600-гаад хонин, 100 толгой адуун тоологдоно. Зүгөөр нёдондоной малай үбэлжэлгын үедэ тэжээлээр дуталдаһан дээрэһээ нилээдгүй олон үхэр болон хонидоо гарзада оруулаа һэмди.

Совхозой дирекциин, парткомой туһаламжаар манай отделениин партийна эхин организаци, коммунистнууд мүнөө үнгэржэ байгаа үбэлжэлгын хаһада эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Илангаяа тугал болон хурьгадые һайнаар түлжүүлхэ тушаа ехэ анхарал хандуулагдаа. Нэн түрүүн тугалнуудые эхэдэнь табин хүхүүлжэ, түлжүүлдэг гүүртэнүүдые эндэ тэндэ задагай муу байрада байлгахаяа болижо, тэдэнние хэм соонь томодхохо, һайнаар түхеэрэгдэһэн байрануудта оруулха, найдамтай шадамар бэрхэ хүнүүдые үхэршэдөөр томилхо гэхэшэлэн шухала хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэһэн юм. Жэшээнь, коммунист В. Ц. Цыденжаповай даадаг гүүртэ дээрэ тугалай дулаан байра баригдажа, эндэ хоёр гүүртын дэлгэнэжэ ябаһан үнеэд хамтаруулагдаһан байгаа. Түрэхэ үнеэд энэ үбэлжэлгын үедэ һайхан үбһэ, һолоомо болон талха таряанай зүйлнүүдээр таһалдуулагдаагүй. Тэрэнэй ашаар эндэхи үнеэд өөдэргэн тугалнуудые түрэнэ. Тиибэшье харууһалга болон эдеэлүүлгэһээ саашанхи амжалтын дулдыдаха байһан тула коммунист В. Ц. Цыденжаповай гүүртын малшад тугалнуудаа һайнаар түлжүүлхын тула бүхы оролдолго гаргана гэжэ хэлэлтэй.

Үшөө хоёр гүүртын үбэлжэхэ газарта тугалай дулаан байра баригдаа һэн. Гадна һү һаалиин фермэ дээрэ тугалай шэнэ байра ашаглалгада үгтэжэ, дэлгэнэжэ ябаһан гунжадые эндэ тугаллуулхаар тусхай харууһанда табидаг бологдоо. Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэймнай үрэ дүн мүнөө элеэр харагдажа эхилээ. Жэшээнь, 1976 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, үхэрэй гарзалалга 70 шахуу процентээр үсөөрүүлэгдээ.

Тиихэдэ хонидой түл абалгые һайнаар үнгэргэхэ тушаа хэмжээнүүд абтажа, нёдондонойхиһоо нилээдгүй олон хурьгадые түлжүүлжэ байнабди. Отделениимнай түрүү хонишон Ч. Базаров 100 эхэ хонин бүриһөө 107 хурьга абажа, совхоз дотороо эрхимлэбэ. Мүн 100-һаа 90 хурьга абаһан хонишод олон. Абтаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэн, томо болгохо гээшэ хонишодой мүнөөдэрэй гол зорилго болонхой. Нёдондонойхитой сасуулхада, апрелиин 30-най байдалаар хурьгадай гарзалалга 40 процентээр үсөөрүүлэгдээ.

Үхэрэй болон хони, хурьгадай гарза хоролтодо оролгые эрид хорооһоной ашаар манай отделени мяха абалгаяа саашадань дээшэлүүлхэ, ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулха түсэб болон уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжотой болоо гэхэдэ, алдуу болохогүй. Гэшүүдэйнгээ талаар үсөөхэншье һаа, манай отделениин эхин парторганизаци энэ зорилгые бэелүүлхын тула нилээдгүй хүдэлмэри ябуулжа байна гээшэ. Малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, өөһэдынгөө хүдэлдэг коллектив бүхэндэ партийна нүлөө ехээр үзүүлжэ байха тушаа коммунист бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ тухай асуудал партийна суглаанууд дээрэ нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэһэн байнабди. Бүхы 13 коммунистнуудаймнай 8 хүниинь малшадаар хүдэлнэ бшуу.

Партийна документнүүдые һэлгэһэнһээ хойшо манай организациин коммунистнууд дааһан хэрэгтээ эдэбхитэйгээр, үүсхэлтэйгээр, олониитын ажабайдалда ехэ нүлөөтэйгөөр хүдэлдэг, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые нарин нягтаар сахидаг, партийна даабаряа саг соонь дүүргэдэг болоо. Жиирэй болон хүтэлбэрилхы тушаалтай коммунистнуудай тоосоо үе үе болоод лэ партийна суглаан дээрээ шагнадаг байнабди. Мүн урда тээ абтаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ коммунист бүхэн ямараар хабаадалсанаб гэһэн хөөрэлдөөн баһал болодог юм. Эдэ бүгэдэ хадаа коммунист бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала нүлөө үзүүлжэ байһаниинь сохом.

Мүнөө отделениин партийна эхин организаци хадаа арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб болон социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэ ажалшадайнгаа хүсэ шадалые гүйсэд элсүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө ябуулдаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриеэ шэглүүлэнхэй. Үнгэрһэн дүрбэ һара соо 1884 центнер һү һаагаабди гэхэ гү, али бүхы совхозойнгоо дүнгһөө нэгэ процент үлүүгээр түсэбөө дүүргээбди. Һү худалдаха түсэбэймнай дүүргэлтэ юрэнхы дээрээ бага зэргэ шахардуугаар ябажа байна гэхээр. Тингэбэшье зунай сагай хүхэ ногооной үеые һайнаар хэрэглэхэ, үнеэдэй ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ талаар арга боломжонуудаа хэрэглэхэ зорилго табинхайбди.

Отделениин һаалишадай социалис мүрысөөндэ Е. Е. Козулина, Г. Б. Дугарова, Т. Н. Ильина, Р. Ф. Старкова болон бусад түрүүлжэ, һү ехээр һааха талаар ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Һү һаалиин фермэ дээрэ байгуулагдаһан партийна бүлэгые КПСС-эй райкомой гэшүүн һаалишан Е. А. Щедрина хүтэлбэрилнэ. Ажалдаа үнэн сэхээр хандаха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха талаар һаалишадай коллективтэ энэ бүлэг бага бэшэ нүлөө үзүүлжэ эхилээ. Зунай һарануудта залуу үхэрнүүдэй, хони, хурьгадай шэгнүүрые ехээр нэмээхэ гээшэ баһал харюусалгатай зорилго мүн. Партиин гэшүүн үхэршэн В. Ц. Цыденжапов абаһан тугалнуудаа, коммунист хонишон Ц. Д. Бадмаев абаһан хурьгадаа эхэһээнь һалгааха саг болотор түргөөр түлжүүлэн, томо болгохо талаар ехэ уялгануудые абаад, оролдосотойгоор ажаллажа байна. Тиихэдэ механизаторнууднай ороoһото ургамалнуудай тарилгые дүүргээд, мүнөө малай тэжээл болохо ургамалнуудые саг болзор соонь тарижа эхилээ. Иигэжэ тэдэнэр үндэр ургаса ургуулхын түлөө тэмсэлэй харюусалгата хаһые һайнаар үнгэргэжэ байна.

Коммунист бүхэн үйлэдбэри дээрэ, ниитын хэрэгтэ хэзээдэшье эдэбхитэй хабаадаха түрүү үүргэ дүүргэжэ ябаха уялгатай гээшэ. Гэхэ зуура зарим коммунистнуудаймнай һанаһанда хүрэмөөр хүдэлдэггүйнь халагламаар. Ажал хүдэлмэреэ һали боли хэжэ ябадаг хүнүүд энэ тэрэ участок дээрэ дайралдаһаар шуу. Энэ хадаа партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, тэрэшэлэн агитаторнуудай, политинформаторнуудай һулаар хүдэлдэг байһанай, фермэ, бригада дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй дунда ябуулагдадаг ниитэ политическэ хүдэлмэриин нүлөө багатай байһанай гэршэ болоно. Манай эхин парторганизаци энээниие хараадаа абан, мал болон таряан ажалаа хүгжөөхэ талаар бүхы совхозойнгоо, отделениингээ, өөһэд өөһэдынгөө социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй хаба шадалые элсүүлхэ, урма зоригыень бадаруулха зэргэтэй. Энээниие түйлахын тула профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүдэлмэриие шангадхаха, ниитэ политическэ хүдэлмэреэ һайжаруулха тушаа шухала хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ байна.

Манай отделениин хүдэлмэрилэгшэд Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе угтуулан, мал ажалай продуктнуудые элбэгээр абаха, ороoһото болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса ургуулхын тула эршэ шангатайгаар хүдэлжэ, хараалһанаа бэелүүлхэнь лабтай.

Ц. ДАМБАЕВ.
Яруунын совхозой нэгэдэхи отделениин партийна эхин организациин секретарь.

АДУУНДА АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

ДҮРБЭН АЙМАГАЙ АДУУШАДАЙ ЗҮБЛӨӨНҺӨӨ

Баян дэлгэр Буряад оронноймнай зүүн хойто талын аймагуудай адуушад һаяшаг Нарһата тосхондо суглараа. Эндэ Хэжэнгын, Хориин, Яруунын болон Баунтын аймагуудай адуушад, зооветмэргэжэлтэд болон хүдөө ажахын управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатай зүблөөн болобо.

Республика соогоо адуун һүрэг олоор үсхэбэрилдэг Яруунын аймагта адуу моридые улам олон болгохо, энэ һалбарие хүгжөөхэ хараа замууд тухай эндэхи хүдөө ажахын управлениин начальник **С. Л. Полхонов** элидхэл хэһэн байна. Аймагай ажахынуудта мүнөө бүхыдөө 5497 толгой адуу морид, тэрэ тоодо 1601 гүүд харууһалагдана. Юрэнхы дээрэнь абажа үзэхэдэ, эндэхи колхоз, совхозуудта адуун һүрэгынь тиимэ һайнаар үсхэбэрилэгдэнэ, энэ һалбаринь һанаһанда хүрэмөөр хүгжөөгдэнэ гэхын аргагүй. Энээниие иимэ хэдэн баримта элитээр харуулна. Хэрбээ урзанда аймаг дотор 2863 центнер адуунай мяхан үйлэдбэрилэгдэһэн һаа, харин нёдондо энэнь 2259 центнертэ орошоо. Һүүлэй жэлдэ ажахынуудта адуу моридой тоо оройдоол 190 толгойгоор олошороо. Энэ талаар тусхай мэргэжэлтэй Витимэй совхоз адуун һүрэгэйнгөө тоое үнгэрһэн жэлдэ 500 толгойгоор үсөөрүүлжэрхёо. Бага шэгнүүртэй, бэеэ хүсөөгүй жэжэ даагануудые олоор тушааһанһаа боложо, адуун һүрэгэйнь тоо толгой эды шэнээнээр хороо ха юм. Мүн бусад ажахынуудта унагадай үсөөнөөр абтадаг дээрэһээнь адуунай мяха саашадаа ехээр үйлэдбэрилхэ арга боломжо алдагдана. Һүүлэй зургаан жэлэй туршада аймаг дотор дунда зэргээр зуун гүүн бүриһөө 52 унаган абтаа. Харин үнгэрһэн жэлдэ «Дружба», «Победа», «Коммунизм» колхозуудта зуун гүүн бүриһөө тус тустань 28, 29, 30 унаган, Нарһатын совхоздо оройдоо 20 унаган абтаһан байна.

Иигэжэ байхада адуун яагаад олошорхоб даа. Аргагүй. Энэ һалбарида шухала анхарал хандуулагдадаггүй, зарим адуушадай ажалдаа хайша хэрэг хандадаг ушарһаа иимэ ахир муу үрэ дүн туйлагдана гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

Үнэндөө, шэрүүн уларилтай Яруунадашье унага олоор абажа болохо байһание түрүү адуушадай дүй дүршэл гэршэлнэ. Жэшээнь, Исэнгын совхозой адуушад С. Б. Раднаев, Г. Цыренжапов, Витимэй совхозой В. А. Байбородин, «Комсомольский» совхозой Д. Ц. Дашидоржиев гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ зуун гүүн бүхэнһөө 81—60 унага абаһан байна.

Арбадахи табан жэлдэ Яруунын адуушадай урда ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Жэшээнь, 1980 оной дүүрэтэр аймагай колхоз, совхозуудта адуу моридой тоо бүхыдөө 6700-да, тэрэ тоодо гүүдэйнь тоо 1900-да хүргэгдэхэ ёһотой. Мүн тус тустаа 260 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй, арьбантай тарган адуу моридые гүрэндэ тушаажа, жэл бүри бүхыдөө 2680 центнер адуунай мяха абадаг болохо зорилго табигдана.

Баунтада адуу яажа үсхэбэрилхэ тухай тус аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник **Б. П. Семенов** тогтожо хэлээ. Эндэхи «Амалатский» болон Джилиндын совхозууд гол түлэб адуу моридые үсхэбэрилдэг юм. Юһэдэхи табан жэлдэ эдэ ажахынуудта зуун гүүн бүриһөө миил 54 унаган абтаһан байна. Мүн гүрэндэ худалдагдаһан адуунай 54 процентнь туранхай, шэгнүүр багатай байгаа. Гансал хээрын хагданда бэлшээд байдаг адуу морид ехээр туража үбэлжэдэг дээрэһээ олонхинь ёһоор таргалангүй, гүрэндэ тушаагдана. Унага, даагад олон гарзална. Энэ ушар байдалые хараадаа абажа, дааганудые эхэһэнь һалгааха, мүн туража эхилһэн моридые шахан таргалуулдаг болохо саг ерээ гэжэ нүхэр Семенов хэлэнэ. Гадна адуунай үүлтэр һайжаруулха зорилгоор тусхай фермэ байгуулжа, тэндэ азаргануудые шэлэн түлжүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Совхозуудайнгаа адуушадай ажал хэрэгүүд тухай Хориин аймагай ахамад ветврач **А. Дымбрылов** хөөрөө. Эндэхи адуун һүрэгүүд гол түлэб Хүрбын, Дээдэ-Тайлсын болон «Георгиевский» совхозуудта үсхэбэрилэгдэнэ. Аймагта бүхыдөө 1400-гаад адуу морид бии. Бэлшээриин газар бага дээрэһээ адуунай тоо толгойе ехээр олошоруулха бэрхэтэй байна. Гэбэшье адуунай мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ нилээдгүй арга боломжо бии. Энээнэй тулада жэл бүри унага олоор абадаг болохо шухала. Тиимэһээ зуун гүүн бүриһөө 70—80-һаа үсөөн бэшэ унага абаха гээшэ аймагай адуушадай гол зорилго болоно. Энэ жэлдэ адуун һүрэгүүд һайнаар үбэлжэжэ байна. Хэрбээ нёдондоной энэ үедэ аймаг дотор нэгэшье унаган абтаагүй байһан һаа, мүнөө жэл 51 унаган абтанхай. Хориин адуушад энэ жэлдэ унага абаха түсэбөө дүүргэхэнь лабтай.

Адуун һүрэгые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болохо, тэдэнэй тоо толгойе олон болгохо тухай Хэжэнгын аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник **М. Г. Санжимитыпов** тогтоһон байна. Адуу үсхэбэрилгэдэ шухала анхаралай табигдадаггүй дээрэһээ тус аймаг нёдондо адуу моридой тоое 2292 толгойдо хүргэхэ түсэбөө оройдоол 81 процент дүүргээ, зуун гүүн бүхэнһөө 33 унаган абтаа. Энээнэй шалтагаание элирүүлхэ зуураа, ажахы бүхэндэ адуунай байра түхеэржэ унага, даага ба туранхай адуу хаагаад, тордожо байха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Санжимитыпов дурадхана. Юуб гэхэдэ, мүнөө адуу моридто үбһэ тэжээл огто бэлэдхэгдэнэгүй шахуу. Жэшээнь, Хэжэнгын совхозой адуу моридой толгой бүхэндэ урзанда, нёдондо оройдоол нэгэ центнерһээ үлүүгүй тэжээл гаргашалагдаһан байна. Мүн азаргануудые саг зуураар һүрэгһөө амяарлажа, тордохо хэрэг эмхидхэгдэнэгүй.

Витимэй совхоздо адуунай мяха улам ехээр үйлэдбэрилхэ арга замууд тухай тус совхозой директор **А. В. Колточихин** хөөрөө.

— Хямда сэнтэй мяха ехээр абахын тула тусгаар адуу үсхэбэрилхэ дүй дүршэл тухай бидэ юушье мэдэнэгүйбди. Энэ талаар гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэнэгүй. Тиимэһээ бидэ өөһэдынгөө арга дүршэлөөр лэ ажахынгаа энэ һалбарие эрхилнэбди. Эхынгээ һүнэй шэргэһэнэй һүүлээр унага, даагад хоёр жэлтэй болоодүй байхадаа, олоороо гарзалдаг. Энээниие хараадаа абажа, хоёр жэлэй саада тээ дааганудые амяарлаад, шахан таргалуулдаг болоо һэмди. Энэ хугасаада гарза хоролтонь нэгэ бага үсөөрһэниинь һайшаалтай.

Теэд тэжээл тон ехээр гаргашалха баатай бологдоно. Экономическа талаарнь тоолохо болоо һаа, энэ туршалгаһаамнай ашаг үрэ абтаагүй. Тиимэһээ мяха ехээр үйлэдбэрилхын тулада адуу үсхэбэрилгэеэ эрхилхэ тодорхой хараа зам үшөөл олоодүй байнабди. Һүүлэй жэлнүүдтэ үбэлжэлгын үедэ бүхы даагадые эхэһээнь һалгаажа тэжээхэ гэнгүйгөөр, гансал туража зүдэрһэн адуугаа, үлбэр һула болоһон дааганудые хаажа тордонобди. Эндэ эгээл шухаланъ юун бэ гэхэдэ, адуун һүрэгүүдтэ һайн бэлшээри хэрэгтэй. Мүн зеленко, һолоомоор тордожо байха шухала. Манай совхоз адуунайнгаа үүлтэр һайжаруулха, энэ табан жэлэй дүүрэтэр һүрэгэйнгөө тоое 2500-да хүргэхэ зорилготой, — гээд нүхэр Колточихин хэлэбэ.

Тус зүблөөн дээрэ Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхозой адуушан **Р-Б. М. Очиров**, Яруунын аймагай Витимэй совхозой түрүү адуушан **В. А. Волков**, Хориин аймагай «Георгиевский» совхозой адуушан **И. И. Белоусов** гэгшэд ажалайнгаа дүй дүршэл тухай һанамжа, дурадхалнуудаа сугларагшадта хөөрэжэ үгөө. Тэдэнэй хэлэһэн үгын удхые тобшолходо иимэ. Нютагайнгаа адууе мяхалиг шамбай болгохомнай гээд, владимирска сэбэр үүлтэрэй азаргануудые һүрэг соогоо олон жэлэй туршада байлгаһанай хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, эдэ азарганууд манай эрхэ байдалда таараногүй, тэдэнэр адуунай толгой түрүү болоод, тэдэнээ абаад ябажа шаданагүй, һүрэгһөө ходо гээгдэшэнэ. Харин тэдэнһээ гараһан эрэ унаганууд cooһoo һайса шэлэн түлжүүлжэ, шэнэ азаргануудые һүрэгтөө табиха, нютагай һайжаруулагдаһан үүлтэрэй адуу моридые бии болгохо шухала. Хабартаа унагадай түрэхэ үедэ адуушад саг үргэлжэ һүрэгэйнгөө дэргэдэ байха ёһотой. Тэнжэжэ эхээ хүхэжэ шадангүй байһан үлбэр һула унагадые хүл дээрэнь бодхохо гээшэ тон шухала. Үүрэй сайжа байхада олонхи гүүнүүдэй түрэдэгые хараадаа абахаар байна. Намартаа, үбэлдөө адууе хорёо соо хаажа хонуулхада үглөөгүүр гүүд хюруу сэмхэгтэй хагда, һолоомо гэнтэ ехээр эдижэ, үлэн хото гэдэһээ хайруулаад, унага хаяжархидагые мартажа болохогүй. Адуунай гол бэлшээри шадар һайн байра, хорёо хото түхеэрхэ, адуушадта гэрнүүдые барихаар.

Мүн энэ зүблөөн дээрэ Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша **М. С. Иванов**, республикын гүрэнэй конюшниин директор **Н. Н. Санжиев**, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министерствын ахамад зоотехник **Э. А. Дашиев**, хүдөө ажахын министрэй орлогшо **Г. П. Тюменцев** гэгшэд үгэ хэлэжэ, ашатай туһатай заабаринуудые үгэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадаһан аймагуудай түлөөлэгшэд адуу үсхэбэрилгэеэ хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абажа, дүршэл шадабаряа улам дээшэлүүлхэ, оролдосотойгоор хүдэлхэ гэжэ шиидэбэ.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

Нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй

Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, Октябриин революциин 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ, агаарай онгосонуудые һайнаар ашаглажа, ашаа, хүн зониие зөөхэ һара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

Эндэ даабаряа дүүргээгүй, гээгдэлдэ ороһон хүдэлмэришэдые олохогүйт. Авиамеханик Василий Цыденович Бадмаев АН-24 самолёдуудые эрхим шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Тэрэ эрдэм мэдэсэеэ саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг. Түрүү онол арга үйлэдбэридөө нэбтэрүүлнэ. Энээн дээрэһээл самолёдуудые саг болзортонь заһабарилжа, даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Баян дүй дүршэлтэй, урагшаа эрмэлзэһэн энэ мэргэжэлтэн Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулан уялга абаад, үнэн сэхэ ажалаар бэелүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү авиамеханик В. Ц. Бадмаев.

Д. ВОЛКОВОЙ фото.

ТАРИЛГЫН ШАНАР ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Агрономическа эрдэм наука газар ажал эрхилэгшэдэй урда үйлэдбэриие томодхолгын, тусгаар мэргэжүүлгын үргэн ехэ арга боломжонуудые нээһэн байна. Энэ хабар орон доторнай ургамалнуудые һэлгэжэ тарилгада онсо анхарал хандуулагдаа. Үндэр баян ургаса хуряажа абаха талаар полинууд дээрэ ургамалнуудые һэлгүүлэн тарилга ехэ үүргэ дүүргэдэг. Урдандаа тусхай шэглэлтэй ажахынууд гол ургамалнуудые тарижа ургуулдаг байһан юм. Элдэб ургамалнуудые һэлгүүлэн тариха хэрэгые зарим агрономууд буруушаадаг һэн. Мүнөө энэнь буруу гэжэ элирүүлэгдэнхэй.

Мүнөө хэрэглэгдэдэг севооборотнууд тусхай шэнжэтэй болгогдонхой. Газар таряалангай ашаг үрые һайжаруулха талаар хэгдэһэн химии нэбтэрүүлгэ, газарые шанаржуулан һайжаруулга, шэнэ үрэһэ бии болголго энээнэй үндэһэ һуури болгон табигдана. Тиигэжэ оршон тойронхи байгаалиһаа, сагай уларилһаа ургасын хэмжээн багаар дулдыдадаг болонхой. Таряашад баян ургаса абаха хүдэлмэреэ өөһэдөө эрхилжэ, жолоодон хүтэлбэрилдэг болоо бшуу.

Газар таряалангай гол участогта — ороoһоной ажахыда онсо ехэ хубилалтанууд болоо. Һая болотор ороной олохон районуудта таряалангай талмайн 50—60 процент дээрэ ургамалнуудые һэлгүүлэн таридаг байгаа һаа, мүнөө эдэнь 75—80 процентдэ хүргэгдэһэн байна. Ороной таряа ехээр ургуулдаг бүхы нютагуудта — Хойто Кавказда, талата ба ойто талатай Украинада, Поволжидо, Ураалда, Хойто Казахстанда, Баруун Сибирьтэ иимэ хэмжээн хэрэглэгдэмээр байха юм.

Ажахы доторой тусгаар мэргэжүүлгэ сагай уларилтай хододоо тааралдадаггүй байна. Жэшээнь, Россин Хара бэшэ хүрьһэтэ зоно мал ажалай продукци, хартаабха болон овощ үйлэдбэрилхэ талаар мэргэжүүлэгдэнхэй. Гэбэшье энэнь таряа ургуулхыень ажахынуудые хорино бэшэ. Гадна эндэ ороoһо таряа ургуулгын хэмжээн үргэдхэгдэхөөр хараалагданхай. Тарилгын хэмжээе ехэдхэлгэ, ургамалнуудые һэлгүүлэн тариха хэрэгтэ һайнаар нүлөөлхэ байна. Эндэхи полинуудай 75—80 процент дээрэнь эдеэ хоолой ба малай тэжээлэй ороoһото ургамалнууд таригдаха аргатай.

Шэнэ юумэнэй һайн талань юун бэ гэхэдэ, бригадаһаа эхилээд бүхэли ажахынууд хүрэтэр таряа ургуулгые тусхай мэргэжэлтэй болгохо аргатай байна. Жэшээнь, хэрбээ ажахыда барайгар тарижа ургуулха зорилготой болоо һанаб, эгээн үндэр баян ургаса абаха хараа бодолтойгоор ургамалнуудые һэлгүүлжэ тариха хэрэгтэй.

Али бүхы шэнжэлгэнүүдэй, удаан саг хэгдэһэн туршалганууддай үндэһөөр хүдөө ажахын бүхы гол ургамалнуудые тарижа ургуулха хэрэгые мэргэжүүлхээр хараалагданхай. ВАСХНИЛ-ай ба СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын научно-үйлэдбэриин подразделенинүүдэй хэдэн зуугаад научна эмхи зургаан энэ асари ехэ хүдэлмэридэ хабаадаһан байгаа. «Ажахынууд хоорондын хамжаанай ба агропромышленна харилсаанай үндэһөөр хүдөө ажахын үйлэдбэри томодхолгые, мэргэжүүлгые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолой хараа түсэбүүд хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ арга олгобо.

Энэ жэлэй тарилгада шэнэ севооборот нүлөөгөө үзүүлээ. Жэшээнь, Хойто Кавказай олон колхоз, совхозууд тэрэнэй ашаар байгша оной намар таригдаха талмайе хахад миллион гектараар үргэдхэхэ аргатай болобо.

Хабарай тарилгын хэмжээндэ мүн лэ горитой хубилалтанууд хэгдээ. Алтайн таряашад тарилгынгаа талмайе 200 мянган гектарһаа 5 миллион гектар хүрэтэр үргэдхөө. РСФСР-эй ба Украинын урда нютагуудта, Дунда Азиин республиканuудта, бусад районуудта ороoһон болгогдохо кукурузын талмай хэдэн арбаад мянган гектараар үргэдхэгдэһэн байна. Доной ажахынууд сооргын талмайе 60 мянган гектар хүрэтэр ехэдхээ. Кубаниин колхоз, совхозууд соя тариха талмайгаа хоёр дахин нэмээһэн байна. Украинада энэ үнэтэ ургамал 40 мянган гектарта гэхэ гү, али ороной Европо хубиин бүхы нютагуудта һая болотор таригдадаг байһанһаа үшөө ехэ талмай дээрэ һуулгагдаха юм.

Севооборотнуудые мэргэжүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриие томодходог байнабди. КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, бүхы хүдөө ажахын ашаг үрые дээшэлүүлгэ энээнһээ үндэһэтэй байна.

Д. СМИРНОВ.
(ТАСС)).

ЯХАД ОПЕРО ХАНХИНАНА

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр.). М. Жирковой, Г. Литинскиин «Нюргун боотур» гэжэ национальна оперын премьерэ Яхадай гүрэнэй хүгжэмтэ театр табиба. Театрай ахамад режиссёр Ф. Потапов энэ зүжэгые найруулан табяа. 'Национальна литературын үндэһэ һуури табигша П. Ойунскиин Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ бэшэжэ абаһан «Олонхо» гэжэ яхад арадай баатаршалгата эпос либреттын үндэһэ һуури болоо.

ИЮНЬ 19
НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТА

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭХЫН ТУЛА

Манай Эхэ орон ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлдэжэ байна. Июниин 19-дэ, амаралтын үдэр һунгуулиин наһа хүсэгшэд коммунистнар болон партийна бэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө, бүгэдэ арадай хүсэл эрмэлзэл дүүргэн, экономическа, социальна болон культурна байгуулалтадаа хабаадаха арадайнгаа түрүү хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэхэнь.

Болохоёо байһан һунгалта хадаа манай арадай ажабайдалда политическэ ехэ үйлэ хэрэг мүн. Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй, ажалшадай ниитэ болон ажалай эдэбхи үүсхэлэй улам бадаржа байһан үедэ һунгалта угтагдажа байна.

Манай республикада хамтадаа 8865 гаран депутат һунгагдаха юм. Тэдэнэр аймагай, районно, городской 23 Соведтэ, аймсоведэй мэдэлэй городской 4 Соведтэ, сельскэ, сомоной ба поселково 170 Соведтэ һунгагдаха байна.

Мүнөө нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ хаа хаанагүй дүүргэгдээ. Энэ хүдэлмэри олониитын эгээн ехэ хабаадалгатай, арад зоной эгээл демократическа эмхи зургаан — Соведүүдые саашадань бэхижүүлхэ уряа доро үнгэргэгдөө. Түрүү хүдэлмэришэд, колхозниигууд болон арадай интеллигенциин түлөөлэгшэд кандидадуудаар дэбжүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, Прибайкалиин аймагай Зырянска сельскэ Соведэй депутадта кандидадаар аймагай болон ажахын түрүү һаалишан Людмила Викторовна Корнакова дэбжүүлэгдэбэ. Тэрэ үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 4046 килограмма һү һаагаа. Байгша ондо үнеэн бүриһөө 4100 килограмм һү һааха уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Тиигэжэ һаалишан энэ жэлэй түрүүшын 4 һарын туршада нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо, 100 центнер ехэ һү һаагаа. Мүн тэрэшэлэн үнеэн бүриһөө ехэ һү абаһан байна.

Республикын бүхы аймагуудта депутадта кандидадууд тухай хөөрэлдөөнүүд, мүн кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэ талаар ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ хүдэлмэриие 17 мянга гаран агитаторһаа бүридэһэн 5 мянгаад агитколлектив ябуулжа байнхай. 250 агитпункт, һунгагшадай 40 клуб нээгдэнхэй. Тосхон, һууринуудта һунгалтада зорюулагдаһан хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэнэ. Асуудал болон харюунуудай үдэшэнүүд болоно, энээнэй урда һунгагдаһан депутадууд ажалшадай үмэнэ тоосоно.

Жэшээнь, Прибайкалида залуушуул аймагай, мүн предприяти болон эмхи зургаанудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзана. Үнгэрһэн жэлдэ республикын аймагай болон нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, депутадуудай тоосоһон суглаануудта 700 мянга гаран хүн хабаадалсаа. Энэшье жэлдэ депутадуудай һунгагшадтаяа уулзалга нютаг бүхэндэ үнгэргэгдэнэ. Иимэ ёһо гурим хадаа депутат һунгагша хоёрой хоорондохи бата бэхи харилсаа холбоо харуулна. Мүн ажалша арад түмэн депутадуудайнгаа ямараар хүдэлжэ байһые мэдэжэ абана. Тус ёһо гурим Соведүүдэй хүдэлмэридэ олониитын эдэбхитэйгээр хабаададаг байһые гэршэлнэ.

1975 ондо болоһон нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлдэлгын үедэ депутадуудта 2270 гаран захяа үгтэһэн байгаа. Тэдэнэй 1674-ниинь гэхэ гү, 73,6 процентнь жэл хахадай туршада дүүргэгдээ.

Һунгалтада бэлдэлгын ехэ хүдэлмэри мүнөө ябуулагдажа байна. Гэхэ зуура Железнодорожно райондо, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын болон бусад аймагуудта агитпунктнууд саг соогоо шэмэглэгдэн гоёогдоогүй, агитколлективүүд һунгагшадай дунда ябуулха хүдэлмэри саг болзор соонь тааруу зохидоор эмхидхээгүй. Зарим газарнуудта совет социалис демократи, совет һунгуулиин ёһо гурим тухай лекцинүүд үсөөн уншагдана. Тэрэшэлэн КПСС-эй XXV съезд материалнуудаар зар лекторинууд хүдэлнэгүй.

Энэ жэлэй һунгалт кампани Агууехэ Октябри 60 жэлэй ойн баярта бэлд хэлтэй тудалдаа. Тиимэһэ энэ ушар үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй болон партийна организацинуудай хүдэлмэриие харюусалгатай болгоно.

«КПСС-эй XXV съезды шиидхэбэринүүдые дүүргэ гэдэ аман үгын политическ агитациин бэелүүлдэг үүрг дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол агитколлектив болон политинформаторнуудай бүлэгүүдэй ажал ябуулгые һайжаруулха хэрэгэй заатагүй бэелүүлэгдэхэ байһые заажа үгөө. Агитколлективүүд болон политинформаторнуудай бүлэгүүдые хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар гүрэн түры болон предприяти, ажахынуудай шухала үйлэ хэрэгүүдые олониитэдэ саг соонь ойлгуулан хөөрэхэ гэһэн заабаринуудые агитатор, политинформаторнуудта саг үргэлжэ үгэжэ байха ёһотой. Агитатор ба политинформаторнуудта ажалшадһаа ороһон асуудал, дурадхал, шүүмжэлэлнүүдые суглуулан хаража үзэхэ, мүн партийна организацинуудта эдэ бүгэдэ тухай саг соонь дуулгажа байха шухала.

Агитатор, политинформатор болон лекторнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада партийна организацинууд горитой ажал бэелүүлхэ зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, тэдэниие тайлбарилгын болон мэдээсэлэй материалаар хангаха хэрэгтэй. Мүн иимэл материалнуудые ажалшадай урда тоосо байһан депутадууд хэрэгт хэ байна. Һунгагшадай хяануудай ямараар дүүргэ дэжэ байһые, мүн Октябриин 60 жэлэй ойе амжа тануудаар угтахын түлөө түсэб ба абтаһан уялгану дай дүүргэлтые харуулһан материалнууд депутадууд та, агитаторнуудта хэрэг тэй. Агитаторнууд хадаа депутадта кандидадуудай нам тар тухай, тэдэнэй амжалта, туйлалтанууд ту хай тодо хурсаар һу гагшадта хөөрэжэ үгэ ёһотой. Тэрэшэлэн КПСС-эй XXV съезд, Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ой, Совет һунгуулиин ёһо гурим ту хай, мүн «Ажалшадай депутадуудай сельскэ ба поселково Соведүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай», «Ажалшадай депутадууд районно ба городской Соведүүдэй хүдэлмэриие саа дань һайжаруулха хэмж ябуулганууд тухай» бол КПСС-эй ЦК-гай бусад то тоол, шиидхэбэринүүд тух һунгагшадта хөөрэхэ боло но.

СССР-эй шэнэ Конститу циин проектые бүхы сове арадта хөөрэхэ, тэрэни шудалха, үзэхэ хэрэг эмх хэхэ гээшэ мүнөөдэрэй ш халын шухала асуудал бо лоно. Энэ хүдэлмэриие үз сурталай бүхы хүдэлмэр лэгшэд ябуулха ёһото бшуу.

Һунгуулида бэлдэл үедэ партийна организа нууд хото, һууринууд болбосон түхэлтэй болго хэрэгтэ, хүнүүдэй һууда байдал хангаха хүдэлмэри һайжаруулгада ажалшад эдэбхи үүсхэл зорюул зэргэтэй.

Партийна организацинуу нютагай Соведүүдэй гү сэдхэхэ комитедүүд бүх депутадуудай һунгагшад урда тоосоо эмхидхэхэ, үшөө дүүргэгдээгүй зах нуудые бэелүүлхэ хэрэгү дые бодото дээрэнь дүүрг хэ ёһотой. Кандидадууд һунгагшадтай уулзалгану дые эмхитэй һайнаар үнгэр гэхэ нютагай Соведүүдэ шэнэ бүридэлдэ үгтэһэ ажалшадай захянуудые бү рин хүсэдөөр хараалан аба ха шухала.

Партийна организацинуу һунгуулиие ажалай бэлэгү дээр угтаха хэрэгтэ ажал шадые элсүүлхэ, ниитэ политическэ хүдэлмэриие дэ дэ хэмжээтэйгээр ябуулж нютагай Соведүүдэй һунга тые арад түмэнэй һайнд рэй оршон байдалда үнгэр гэхэ ябадал эмхидхэхэ бо лоно.

П. МАНЗАРОВ,
КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

АССР-эй АЖАЛШАДАЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРГЛЭМЖЭ ХАНГАХА ГАБЬЯАТА ДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ

АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тог-

дай АССР-эй ажалшадай ажаһуудалай хэрэг- ха габьяата хүдэлмэрилэгшын хүндэтэ нэ- болгохо.

дай АССР-эй ажалшадай ажаһуудалай хэрэг- алгын габьяата хүдэлмэрилэгшын хүндэтэ тухай Дүрим баталха.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

э хото, Соведүүдэй байшан.
майн 17.

АССР-эй ажалшадай ажаһуудалай жэ хангаха габьяата хүдэлмэри- хүндэтэ нэрэ зэргын дүрим

АССР-эй ажал- уудалай хэрэг- ха габьяата хү- шын хүндэтэ нэрэ ядай АССР-эй ажаһуудалай хэ- нгаха министер- рияти, нэгэдэл, болон проектно- ска эмхи зургаа- э шатын мэргэ- дэлмэрилэгшэдтэ, ажаһуудалай хэ- хангалгада 10 о бэшэ болзорто усэб, даабари бо- дүүргэхэ, хүн зо- далай хэрэглэм- шэнэ зүйлнүү- хэ, ажал хүдэл- үү онол аргануу- үүлхэ, һалбарийн- альню-техническэ үүлхэ, сааша- хэ, үйлэдбэриин а ашаг үрэ дээ- ажалшадай ажа- рэглэмжэ хан- ар болон культу- уулха, дүршэл риуудые бэлдэхэ о шалгарһан хү- шэдтэ олгогдохо.

АССР-эй ажал- һуудалай хэрэг- аха габьяата хү- шын хүндэтэ нэрэ ядай АССР-эй ажаһуудалай хэ- ангаха министер- лшадай депута- одской, районно гай Соведүүдэй удай табиһан ду- Буряадай АССР- о Соведэй Пре- олгогдохо.

дай ажаһуудалай хангаха габьяа- рилэгшын хүндэтэ оигохоор табиг- даһан дурадхалда нютагай промышленностиин болон коммунально - ажаһуудалай предприятинуудай профсоюзай обкомой зүбшэл байха ёһотой.

Нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ байһан хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха предприяти, организаци, эмхи зургаануудай захиргаан, партийна болон профсоюзай организацинууд хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай дурадхал ажалшадай депутадуудай городской, районно болон аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай урда табижа болоно.

Нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ байдаггүй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай захиргаан, партийна болон профсоюзай организацинууд хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо дурадхал нютагайнгаа ажалшадай депутадуудай городской, районно, аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта эльгээхэ. Тэрэниие абаһан нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд өөһэдынгөө дурадхал Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ эльгээхэ юм.

Буряадай АССР-эй ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха габьяата хүдэлмэрилэгшын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүнүүдтэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Грамота болон үнэмшэлгэ барюулагдаха.

Хүндэтэ нэрэ зэргые гансал Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум хаһаха эрхэтэй.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

АЙ АССР-эй КОММУНАЛЬНО-ГЭР БАЙРЫН ХЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ

АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тог-

адай АССР-эй коммунально-гэр байрын ажа- та хүдэлмэрилэгшын хүндэтэ нэрэ зэргэ бии

АССР-эй коммунально-гэр байрын ажахын үдэлмэрилэгшын хүндэтэ нэрэ зэргэ тухай Дү- а.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
ой майн 17.

ай АССР-эй коммунально-гэр байрын ын габьяата хүдэлмэрилэгшын ндэтэ нэрэ зэргын дүрим

АССР-эй ком- гэр байрын ажа- аата хүдэлмэри- ндэтэ нэрэ зэргэ АССР-эй комму- байрын ажахыда доошо бэшэ бол- һэн хүндэ олгог- Тиигэхэ зуураа ари болон уял- лтэдэ, шэнэ тех- түрүү дүй дүр- рүүлгэдэ, һалба- ериально-техниче- эхижүүлгэдэ, саа- жөөлгэдэ, комму- ын объектнүүд йрын гэрнүүдые зүбөөр ашаглал- рийн экономиче- үрэ дээшэлүүлгэ- до коммунальна байрын талаар шанар ба дээшэлүүлгэдэ, тэй кадрнуудые онсо шалгарһан эгшэд байха ёһо-

АССР-эй ком- эр байрын ажа- та хүдэлмэрилэг- тэ нэрэ зэргэ Бу- СР-эй коммуналь- йрын министест- адай депутадуу- ой, районно бо- Соведэй гүйсэд- абиһан дурадха- ядай АССР-эй оведэй Президиу- охо.

ально-гэр- байрын үдэлмэрилэгшын рэ зэргэ олгохоор дурадхалда ню- ышленностиин бо- нально-ажаһуудалай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой зүбшэл байха ёһотой.

Нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ байһан коммунально-гэр байрын ажахын предприяти, организаци, эмхи зургаануудай захиргаан, партийна болон профсоюзай организацинууд хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай дурадхал ажалшадай депутадуудай городской, районно болон аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай урда табижа болохо.

Нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ ородоггүй коммунально-гэр байрын ажахын предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай захиргаан, партийна болон профсоюзай организацинууд хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо дурадхал нютагайнгаа ажалшадай депутадуудай городской, районно, аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта эльгээхэ. Тэрэниие абаһан нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд өөһэдынгөө дурадхал Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ эльгээхэ.

Буряадай АССР-эй коммунально-гэр байрын ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүнүүдтэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Грамота болон үнэмшэлгэ барюулагдаха.

Хүндэтэ нэрэ зэргые гансал Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум хаһаха эрхэтэй.

ҮШӨӨ ДАХИН «ЕХЭ ХОНХО» ТУХАЙ

Буряадай республиканска шангай лауреат Ц-Д. Дондокова, режиссер Ф. Сахиров хоёрой бэшэһэн «Ехэ хонхо» гэһэн зүжэг гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ академическэ буряад драмын театрай сценэ дээрэ табигдаа. Байгша оной февралиин 6-най номерто Ш-Н. Цыденжапов Н. Намсараев хоёрой энэ зүжэг тухай бэшэгдэһэн рецензинүүд толилогдоо һэн. Тиигэжэ манай редакци энэ зүжэг тухай һанамжануудаа эльгээхыень уншагшадтаа хандаһан юм. Мүнөө В. Муруева А. Плишкина хоёрой бэшэһэн рецензие уншагшадай анхаралда табинабди.

БАЙГАЛ-АМАРАЙ түмэр замай барилгашадта зорюулагдаһан «Ехэ хонхо» гэһэн зүжэгые харагшад халуунаар угтаа гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэхэ шухала.

Зүжэгэй эхилһэнһээ хойшо сценэ болон харагшадай хоорондоо бэеэ ойлгосолгын, этигэл найдабариин оршон байдал тогтоодхино. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, зүжэгтэ наадажа байһан артистнуудай бодол һанал, мэдэрэлые харагшад һайнаар ойлгожо абана бшуу. Тиимэһээ харагшад сэдьхэлэй ехэ баяр абажа, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлэнхэйнүүд театрһаа гэртээ харина. Мүнөө үеын шухала шухала асуудалнууд тухай театрай бодомжонууд харагшадай сэдьхэл һанаанда таараһан болоно ха юм.

Мүнөө үеын залуушуулай хүсэл бодолнуудые, тэдэнэй эрмэлзэлнүүдые авторнууд мэргэнээр оножо, оложо шадаа гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Мүнөө үеын залуушуул хадаа баатар эсэгэнэр, аханартаал адляар ажабайдалдаа яажа ажаһууха, ажаллаха, тэмсэхэ тухай бодомжолдог. Манай залуушуул Эхэ һайхан оронойнгоо улам һалбархын түлөө баатаршалгануудые харуулхаар бэлэн. Тиимэһээ тэдэнэр түрүү зэргэдэ ябахаар бэлэн. Хэнэйшье мэдэһээр, Байгал-Амарай түмэр замай барилга залуушуулай баатаршалгын газар болохол ёһоороо болоно бэшэ гү?

Энэ ехэ барилгын удха шанар тухай олые хэлэһэнэй хэрэггүй. Тиимэһээ ажалша бэрхэ залуушуулай тэндэ хүдэлжэ байһаниинь мэдээжэ.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэн ангиие харуулха талаар академическэ буряад драмын театр яһала амжалта туйланхай. Һүүлэй үедэ А. Софроновой «Засаг», Ж. Цыреннимаевай «Минии үетэн» гэһэн зүжэгүүд хүдэлмэришэн ангиин темэдэ зорюулагдаа. Харин «Ехэ хонхо» гэһэн зүжэг энэ зэргэдэ хүндэтэй һуури эзэлхэ аабза гээд найдагдана.

Байгал-Амарай түмэр замые баригшад тухай сценическэ зохёол бэшэхэ гэһэн оролдолго, һэдэлгэ хадаа ехэл һайшаамаар хэрэг болоно бшуу.

«Ехэ хонхо» тухай хөөрэлдэжэ үзэе. Энэ зүжэг хадаа БАМ-ай барилгада арад зоной ехэ дуратай, тэрээгээр омогорхожо байһан шунал дээрэ бэшэгдэһэн зохёол мүн.

Хүнүүдэй үри һадаһан, үенүүдэй хоорондохи холбоон, баатар хэрэгүүдэй дамжуулагдадаг тухай асуудал зүжэг соо эли тодоор харагдана. Зүжэгэй гол геройнуудай нэгэн Бато Занов (РСФСР-эй арадай артист Д. Д. Дондуков), Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветеран партиин уряада халуунаар харюусан, БАМ-ай барилгада хоёр хүбүүнтэеэ ошоно. Бато Занов дайнда шархатажа бэень мууданхай. Тиибэшье тэрэ хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүдһээ заахашье айнагүй.

Тэрэнэй хүбүүд — Арсалан (артист И. Цыбикжапов) болон Бороосгой (артистнууд М. Бальжинимаев, А. Будаев) эсэгынгээ һайн һайхан хэрэгые саашань үргэлжэлүүлнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, БАМ-ай Буряадай участок хадаа дүлии хүбшэ тайгатай, орьёл үндэр уулануудтай, хүхүүли намаг һалхитай газар юм. Байгаалиин хүсэн эндэ айхабтар ехэ. Тиимэһээ авторнууд Добоодой баатар тухай буряад арадай домогые хэрэглэжэ, «Ехэ хонхо» гэһэн поэтическэ нэрэ зохёолдоо үгөө бшуу.

Ехэ хонхын суурян — Москвагай захяанууд Эхэ ороной нютаг бүхэнэй залуушуулые барилгада ерэхыень урялана. БАМ-ые манай бүхы орон барина гэһэн бодол пьесэ сооһоо эли тодоор гаража ерэнэ. Ород яһанай Дмитрий Сибирцев (Буряадай АССР-эй габьяата артист М. Жапхандаев), Ольга Заиграева (Буряадай АССР-эй габьята артистка Л. Егорова). грузин Вахтанг Иошвили (Буряадай АССР-эй габьяата артист Ч. Гуруев), буряад Батор Эрэхэевэй (артист С. Хажитов), башкир Залифа Ахмадиева (Буряадай АССР-эй габьяата артистка Д. Сангажапова) гэгшэд БАМ-ай барилгашадай зэргэдэ эбтэй этэйгээр ябалсана. Интернациональна хани барисаан, хани нүхэсэл, инаг дуран зүжэг соо ехэ һуури эзэлнэ.

БАМ-ай барилгын эхин тухай, хүшэр хүндэ зам гаталһан, үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ брезент майхан соо ажаһууһан хүнүүд тухай зүжэг соо хэлэгдэнэ. Сибириин шэрүүн байгаалитай совет хүнүүдэй эрэлхэг зоримгойгоор тэмсэһэн ушар хадаа зохёолой гол зүрилдөөн болоно бшуу. «Үйлэдбэриин» пьесэ гэжэ энэ зохёолые арайл нэрлэмээр бэшэл ха. БАМ-ай баатар барилгашад, тэдэнэй эрмэлзэл һанаан, хэрэгүүд тухай бэшэгдэһэн уянгата драма болоо гээд нэрлэмээр. Харин түхэл маягайнгаа талаар энэ зохёол хадаа БАМ-ай түрүүшын үдэрнүүдые харуулһан баримтата репортаж, хронико мүн болоно. Тиихэдээ энэ зохёолой авторнууд БАМ-ай айхабтар ехэ темые үргэнөөр харуулха гэһэн зорилго урдаа табяагүй байна бшуу. Тэрэ темые задалан харуулха хэрэгтэ уран һайханай томо тобшолол, үнгэрһэн ехэ саг заатагүй хэрэгтэй.

Образуудые харуулха онол аргануудые, хөөрөөнэй түхэл маягые абажа үзэхэдэ, энэмнай хронико болоно. Тиибэшье БАМ тухай үгтэһэн үйлэдбэриин-техническэ тоосоон бэшэ. Түмэр зам баригшадай түхэл шэнжэ, зан абари, бодол һанаан авторнуудай гол анхаралда байгаа. Манай үеын хүнүүдэй үнэнщэмэ образуудтай эндэ бидэнэр ушарнабди. Тиигэжэ зүжэгэй авторнууд БАМ-ай барилгашадай коллективэй дүрэ зурагые уран һайханай аргаар бидэнэртэ харуулжа шадаа. Тэндэ ажаллажа байһан хүнүүд хуби заяан, зан абаряараа бэе бэедээ адлинууд бэшэшье һаа, эрмэлзэл, зорилгоороо нэгэ байна бшуу.

Пьесын эгээл һайн, хүсэтэй талань юуб гэхэдэ, публицистическэ, уянгата талань болоно. Юрын аяншанай бэшэ, харин ёһотойл зураашын, зохёолшын нюдөөр авторнууд энэ ехэ барилгые хаража, тэрээндэ хамаатай, тэрээн тухай һанаата боложо, эдэбхитэй хабаадажа байһанаа эли тодоор гэршэлнэ. Агуу барилгаар авторнуудай омогорхожо, тэрээндэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байһаниинь зүжэг соохи шүлэгүүд, дуунууд, публицистическэ хандалганууд соо харагдана.

Зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ поэтическэ долгин харагшадта хүрэжэ ошоно. Энэнь авторнуудай, табиһан режиссерой ехэ амжалта болоно ха юм. Публицистическэ энэ зохёол хадаа нэгэ амин дээрэ, жэгдэ һайнаар харагдана. Авторнуудай табиһан зорилго, хараа бодолнууд нэгэ захата болон бүрилдэжэ шадаа.

Уран зурааша В. Тевелев агуу барилгын оршон байдалые, амисхаалые харуулжа, хүнүүдтэ ойлгуулжа шадаа. Эндэ тиимэ орёо, хүнэй ойлгожо ядахаар зураг, шэмэглэл үгы. Тиибэшье зүжэгэй шэмэглэл хямда, режиссерой хараа бодолнуудтай яһала тааралданхай.

Барилгашадай ажал зүжэг соо үнэншэмөөр, үдэр бүриин юрын хэрэг мэтээр харуулагдаа. Энэнь зүб. Авторнууд тэрээн тухай юрын аад, урин нугархай хэлээр хөөрэнэ.

Сибирцев, Жарков (артист Д. Дашинамжилов) хоёрой бригадануудай хоорондохи мүрысөөн бидэнэртэ харуулагдана. Юрын, боро юрьеэнэй ажал бусална. Барилгашад дүлии хүбшэ тайгада самсаал татана, ажаһуудалаа һайжаруулна, пристаниин барилгада ажаллана, ерээдүйн тоннельдэ харгы гаргана. Эдэ бүгэдые хараһан хүнүүд БАМ-ай барилгада өөһэдөө ошоһон мэтэ болоно бшуу. Ажалай, ажабайдалай боро юрьеэнэй үдэрнүүдэй зурагуудай ашаар тэндэхи барилгашадай баатар ажалые хаража, ойлгожо абанабди.

Барилгашадай һонирхолтой образууд — зүжэгэй эгээл һайн талануудайнь нэгэн. Ажаллажашье, амаржашье, хүхижэшье шадаха хүнүүдые бидэнэр харанабди. Эндэ шог зугаа элбэг. Тэрэнь харагшадай анхаралые яһала татана хаш.

Барилгашадай коллективэй нэгэ амин, нэгэ һаналтай байһые режиссер, актернууд харуулжа, хүнүүдтэ дамжуулан хүргэжэ шадаа гээд һанагдана.

Артистнуудай наадалга тухай. Гүйсэдхэжэ байһан геройнуудайнь һанал бодолнуудай актернуудта өөһэдтэнь дүтэ байһаниинь эндэ һайшаамаар. Тиимэһээ артистнуудай наадалга үнэншэмөөр болоно.

Зүжэгэй геройнууд зан абаряараа олон ондоо хүнүүд гэжэ дээрэ дурдаа һэмди.

Даруу номгон, сэдьхэл бодолоороо урин налархай, һанаһандаа хүрэдэг зоригтой хүнэй образые РСФСР-эй арадай артист Д. Дондуков харуулжа шадаа. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй арадай артистка Д. Чимитова Мутан-абгайн, ёһотойл буряад юрын эхэнэрэй образые харуулаа.

Мүн артистнууд А. Будаев, М. Бальжинимаев (Бороосгой), Ц. Базарон (Бальжуухай) гэгшэд уянгата сценэнүүдтэ шадамар бэрхээр наадана. Тэдэнэй уянгата сценэнүүд зүжэг соохи эрхим эпизодуудай тоодо ороно. Залуу артист А. Будаев зүжэг соохи шүлэгүүдые уран гоёор уншажа, харагшадые баясуулна.

Барилгын хүтэлбэрилэгшэ Иван Иванович Чупровой рольдо Буряадай АССР-эй габьяата артист Г. Бутуханов наадана. Анхаралтайгаар шэртэн хараһан, аалин намдуугаар алхалһан, шанга бэшэхэнээр дуугарһан хүн. Энэ газаа талань. Зүгөөр тэрэнние харан харан һуухадаа, хүн зониие хүтэлбэрилжэ шадаха бэлигтэй, барилгашадтаа ехэ анхаралтайударидагша одоол энэ гээд ойлгонобди.

Зүжэг соо залуу артистнууд олоороо наадана. Артист С. Хажитов мүнөө үеын залуу хүн Батор Эрэхэевэй образые хүсэд дүүрэнээр харуулжа шадаа. Мүн артист Б. Будаев Оодон Оборовой рольдо наадажа юрын аад, мэхэтэйшэг, заримдаа халиргай аад. хүхюун шог зугаатай хүбүүе зураглана.

Басагад Ольга Залифа хоёрой образууд һонирхолтой. Буряадай АССР-эй габьяата артистканууд Л. Егорова Д. Сангажапова хоёр тэрэ басагадай образуудые үнэншэмэ тодоор бидэнэй урда дэлгэн харуулба.

Тиихэдэ зарим залуу артистнууд И. Цыбикжапов (Арсалан Занов), Б. Очирова (Екатерина Петрова) өөһэдынгөө геройнуудай образуудые гүйсэд дүүрэн харуулжа шадаагүй гээд һанагдана.

Энэ зүжэг һайн талануудаараа олоншье һаа, зарим нэгэ дутуу дундатай. Жэшээлхэдэ, арадай домогой сценэ тиимэ һайн бэшэ.

Хэды тиибэшье энэ зүжэг олониитын, харагшадай анхарал татаа. Республиканска газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ арсалдаатай рецензинүүд толилогдоо. Үнэн дээрээ агуу барилга— БАМ тухай түрүүшын буряад зүжэг болоно гээшэ ааб даа.

Үе саг — эрхим судья... «Ехэ хонхын» табигдаһаар хэдэн һара үнгэрбэ. Мүнөө тэрэ хүдөө нютагуудта амжалтатайгаар табигдажа байна. Энэ зүжэгөөр харагшадай конференци болоо һэн. Зарим хүнүүд энэ пьесые хэдэ дахин хараһан гэжэ тэндэ элирнэ. Тиимэһээ энэ зохёол нилээд олон хүнүүдтэ һайшаагдаһан болоно бшуу.

БАМ тухай драматическа түрүүшын үгэ хэлэһэн авторнуудые хэни халуунаар амаршалжа, үшөө һайн зүжэгүүдые саашадаа бэшэхые хүсэе.

В. МУРУЕВА,
А. ПЛИШКИНА.

Хилын саанаһаа

телефон
телеграф
радио

ПАРИЖ

ХАРИЛСАА ХҮГЖӨӨЛГЫН ШЭНЭ ШАТА

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй албанай хэрэгээр Францида ерэхээ байһан ушар манай хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое хүгжөөлгэдэ шэнэ шата болохо байна гэжэ би тоолоноб гээд Франциин Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Эдгар Фор мэдүүлээ.

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Францида ерэлгэ ехэ хэрэгэй гол хубинь болоно гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Франциин Республикын Президентын КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хоорондо үе үе болоод лэ уулзалганууд үнгэргэгдэжэ байдаг. Шухала удха шанартай энэ ёһо заншалые сахиха хэрэгтэй. Уласхоорондын мүнөөнэй байдал энэ заншалые сахин бэелүүлгэдэ, Франциин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаанай шэнэ арга замуудые бэдэрэлгэдэ онсо арга олгохо байна.

Хоёр ороной хоорондохи харилсаанай мүнөөнэй байдалаар сэдьхэлээ хананги байһан тухайдаа Эдгар Фор мэдүүлээ. Энэ харилсаамнай саг үргэлжэ хүгжэн батадхагдажа байна гээд тэрэ хэлэбэ.

Энэ хараа шэглэлээ үргэлжэлүүлэн, шэнэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлжэ шадаха байнабди гээд мүнөө бодомжолноб. Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Францида ерэхээ байһан ушар энэ талаар шэнэ шата боложо, Франциин Республикын Президент Валери Жискар д'Эстэнтэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэһэн хөөрэлдөөнүүд һайн үрэ дүнгүүдые үгэхэ байха гээд найданаб.

Хэды сүлөө тухагүй ябаашье һаа, Л. И. Брежнев Францида ерээд байха үедөө франко-совет хани барисаанай парламентска бүлэгтэй уулзажа шадаха гээд этигэн найдажа байһанаа Э. Фор мэдүүлээ. Энэ бүлэгэй ажал ябуулга яһала хангалтатай һайн гээд тооложо болоно гэжэ Национальна суглаанай түрүүлэгшэ хэлэбэ.

Шахардуу байдал һуларуулха политикаар франко-совет харилсаанай хараа түсэбүүд тухай асуудалда харюусахадаа, Эдгар Фор ингэжэ мэдүүлбэ: «Энэ талаар франко-совет харилсаанай ашаг үрые үргэдхэхэ ёһотойбди гэжэ тоолоноб. Зарим асуудалнууд улэмжэ һайнаар шэнжэлэгдэхэ аргатай. Тодорхойлон хэлэхэдэ, буу зэбсэгүүдые хуряалгын шухала асуудалда анхаралаа ехээр хандуулдагбди. Тон шухала байһан дээрэһээ франко-совет харилсаанай оршондо энэ асуудал заабол хаража үзэгдэхэ байха гээд һананаб».

КАИР

ЕГИПЕДЭЙ ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахми Египедэй хэблэлдэ интервью үгэхэдөө, СССР-тэй харилсаанайнгаа «һайн ба юрын» байхые Египет хүсэнэ гэжэ мэдүүлээ. Советскэ Союзтай манай харилсаан али али талаяа хүндэлһэнэй, хоёр гүрэнэй тус бүриин харюусалгые ойлгоһоной үндэһөөр бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые заһаруулха хэрэгтэ СССР-эй дүүргэхэ үүргэ тушаа министр иигэжэ хэлээ: «Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгын талаар Советскэ Союзай ба США-гай хоорондо баримталагдадаг эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, хоёр агууехэ гүрэн бүхы асуудалнуудаар, илангаяа дайнай ба амгалан байдалай асуудалнуудаар хоорондоо зүбшэлэлгэ үнгэргэдэг байха ёһотой. Тиимэһээ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулан заһаруулха үедэ Советскэ Союзай ба США-гай хабаадахань шухала. Эдэ гүрэнүүд эб найрамдал туйлаха хэрэгтэ өөрынгөө үүргэ дүүргэхэ ёһотой».

Палестинын асуудалаар США-гай баримталдаг хараа бодол тухай хэлэхэ зуураа, И. Фахми иигэжэ тэмдэглэбэ: Америкын Холбоото Штадууд «энээнһээ хулжаха, хубхай үгэнүүдээр саг үнгэргэхэ» һэдэлгэ гаргана гэбэ. Министрэй хэлэһэнэй ёһоор, хүнэй эрхэнүүд тухай ярилдаан мүнөө США-да ходо гарана, гэхэ зуура эдэ эрхэнүүдые сахилгын гол ёһон арабуудташье хабаадаха ёһотой. США-гай соносходог эрхэнүүдые палестинецууд юундэ эдлэхэгүй юм?

Женевскэ конференциие байгша оной намар зарлаха һанамжа тухай хэлэхэ зуураа, тэрэниие хараалагдаһан болзорһоонь һураггүй урид зарлабал һайн байгаа гэжэ Египет тоолоно. Теэд энэ асуудалые шэнжэлхын тула нэмэлтэ саг США-да хэрэгтэй гэнэ. Иимэ асуудал «гэнтэ тэнгэриһээ буушаһан шэнги» болоно. «Хараа бодолоо тодорхойлхо, шиидхэбэри гаргахын тула Америкын засаг захиргаанда саг хэрэгтэй байгаа ха гэжэ ойлгообди. Тиимэһээ бүхы ажаг һэжэгүүд ба түбэгшөөлөө зайсуулхынь тула хүлеэд гэхээр бэлэн байһанаа элирхэйлээбди» гэжэ И. Фахми хэлэбэ.

ЛУАНДА

МПЛА-гай ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Анголые сүлөөлхын түлөө Арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) Политбюрогой мэдүүлгэ Анголын национальна радиогоор дамжуулагдаба. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: империализм ба дотоодын хархисууд Анголын ниислэл хотодо үймөө татаха гэһэн һэдэлгэ майн 27-до гаргаа. Эдэ хүсэнүүдэй тагнуулшад ойрохон зуура Национальна радиогой байшан худар шурган ороһон, правительствада харша уряатай үгэ хэлэһэн байна. Тиихэдээ МПЛА-гай үмэнэһөө хэбэртэйгээр зондо хандаба.

МПЛА-гай ЦК-, Анголын Арадай Республикын правительство, президент А. Нето орон доторхи байдалые бүрин хинажа, ударидана гэжэ мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ.

МПЛА-гай түрүүлэгшэ, Анголын Арадай Республикын президент А. Нето нацидаа хандан, радиогоор үгэ хэлээ.

ЛОНДОН

ЕЭС-һээ ГАРАХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

«Юрэнхы дэлгүүртэ» оролго Англида айхабтар ехэ хохидол ушаруулаа гээд парламентын зүүнэй үзэлтэй 70 гаран лейбористдепутадуудые нэгэдүүлдэг «Трибюн» бүлэгэй эндэ толилогдоһон декларации дотор хэлэгдэнэ.

Европын экономическа бүлэглэлдэ Англиин ороод байһан ушарые үргэн олониитэ эрид буруушаана гэжэ парламентаринар тэмдэглээ.

Декларациие зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан тусхай суглаан болобо. Англида эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй хүндэржэ, ороной экономическа политикын асуудалнуудта «юрэнхы дэлгүүрэй» хамааралсалгын үр. гэдэжэ байһанһаа уламжалан, ажалшан арадай һуудал байдал улам муудана гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэ.

Англи «юрэнхы дэлгүүрһээ» гараха үшөөл аргатай байна гэжэ парламентын гэшүүн Артур Лэтэм үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Гэбэшье удаан байха бүреэ Европын экономическа бүлэглэлһөө гараха гээшэ улам хүшэр бэрхэтэй болохо байна гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ.

БУХАРЕСТ

Л. КОРВАЛАН РУМЫНИДА

ТАСС

Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Л. Корвалан хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байнхай.

Революционно ажал ябуулгада элитэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө, Румыниин ба Чилиин арадуудай хоорондохи хани харилсаае хүгжөөлгэдэ хубитаяа оруулһанайнгаа түлөө Чилиин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ Тудор Владимирескугай нэгэдэхи шатын орденоор шагнагдаһан байна. РКП-гэй Генеральна секретарь, СРР-эй президент Н. Чаушеску нүхэр Корваланда энэ шагнал барюулаа.

Плоешти хотодохи Майн 1-нэй нэрэмжэтэ нефтиин машина бүтээдэг заводто һаналаа нэгэдэлгын митинг үнгэргэгдэжэ, тэрээн дээрэ Л. Корвалан үгэ хэлэбэ. Фашизмда эсэргүүсэн тэмсэдэг ороной бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл бэхижүүлхын тула Чилиин Компарти хүсэеэ элсүүлнэ гэжэ тэрэ хэлээ. Чилиин арадай илалта туйлаха байһандань найданабди гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

ЛОНДОН

Хитадтахи саазалганууд тухай Рейтер дамжуулна

ТАСС

Ляонин провинциин захиргаанай түб Шэньян хотодо 8 хүн саазалуулаа гээд Рейтер агентство Пекинһээ мэдээсэнэ. Саазалуулагшад 20-һоо 30 хүрэтэр наһанай хүнүүд юм. Хото городто няагдаһан соносхолнуудһаа эдэ саазалганууд тухай элирһэн байна гэжэ агентство дамжуулна.

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө гэмнэгдэжэ, Фуцзян провинцида — 20 тусхай тушаалта, Шанхайда 26 хүн саазалуулаа гээд агенствонууд урда тээхэнэйнь мэдээсээ һэн.

Зүүн Африкада Угандын республика оршодог юм. Энэ ороной правительство промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулха, хүдөө ажахые кооперативай аргаар эмхидхэхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулдаг болонхой. Арад зоной элүүрые хамгаалгада, тэдэниие гэгээрүүлгэдэ гол анхарал табигдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: элдэб вирус шэнжэлдэг Энтеббе хотын институдай байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

саяанһаа витим хүрэтэр

ДҮРШЭЛӨӨ АНДАЛДАБА

Буряадай АССР-эй нютагай Соведүүдэй ажал хүдэлмэри, дүй дүршэлтэйнь танилсахын зорилгоор Монголой Арадай Республикын Булганай болон Сэлэнгын аймагуудай гүрэнэй эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци манай республикада ерэһэн байгаа.

МНР-эй Сэлэнгын аймагһаа ерэһэн делегациие арадай депутадуудай Хуралай аймагай гүйсэдхэхэ захиргаанай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Цэдэндорж, Булганай аймагһаа — МНРП-гэй аймагай комитедэй секретарь нүхэр Цэрэндорж гэгшэд толгойлһон байна.

Аха дүү ороной түлөөлэгшэд республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ В. Б. Сагановтай уулзаа. Нүхэр Саганов монгол ханинартаа республика дотор соёл культурын, ажахын һалбаринуудта ямар барилганuudай хэгдэжэ байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Удаань Монголой Арадай Республикаһаа ерэһэн айлшад Мухар-Шэбэрэй аймагай нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэлтэйнь танилсаһан байна.

Айлшад хойто үдэрынь Улаан-Үдэ хотын гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэритэйнь танилсаһан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено Улаан-Үдын «Электромашина» заводто хүрэжэ, хүдэлмэришэдтэй хани ёһоор хөөрэлдэбэ.

Н. ЦОКТОЕВ,
республикын Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таһагые даагшын орлогшо.

БААТАР ЛЕТЧИГТОЙ УУЛЗАБА

Сэрэгэй лётчик **Юрий** Козловскиин эгэршэгүй зориг тухай очерк хэдэн һарын урда тээ «Комсомольская правда» газетэдэ толилогдоо һэн. Тэрэ усалда орожо, хүлөө гэмтээгээд, һара хахадһаа үлүү саг соо айлнууд тээшэ мүлхиһэн байгаа. Зоригтой летчик хүшэр хүндэ байдалаа илажа гараа. Очеркын автор Юриие «Манай үеын Маресьев» гэжэ нэрлэһэн байдаг.

Һая Зэдын дунда һургуулиин һурагшад **Юрий** Козловский һургуулидамнай айлшаар ерэхэнь гэжэ дуулахадаа, хэды ехээр баясаа гээшэб? Хатуу зоригоороо, тэсэбэри шадабаряараа үхэлые дабажа гараһан эрэлхэг зоригтой летчик урдандаа Зэдэ нютагта ажаһууһан ба хүдэлһэн байгаа ха юм. Тиин мүнөө урдынгаа нүхэдтэй уулзахаар ерээ бшуу.

Юрий Козловский өөрынгөө ажабайдал, ами наһанайнгаа түлөө яажа тэмсэжэ гараһан тухайгаа һонирхолтойгоор үхибүүдтэ хөөрэжэ үгэбэ. **М.ГАЛСАНОВ.**

ТООСООТО КОНЦЕ

Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин 1976—1977 оной һуралсалай жэлэй тоосоото концерт болобо. Концертдэ Эхэ оронойнгоо, түрэл нютагайнгаа үзэсхэлэн һайханиие магтаһан ирагуу дуу, хүгжэм, училищиин студентнэр уран гоёор гүйсэдхээ. Тус училищиин тоосоото концерт хаража һуухадаа, түрэл нютаг, тэрэнэй үзэсхэлэн байгаалиие, залуу наһанай зол жаргалтайе зүрхэ сэдьхэлдээ уяран һанахаар.

Концертынгээ түрүүшын хахадые Б. Ямпиловай зохёоһон «Агуу Москва» гэжэ хоорoор нээжэ, Д. Аюшеевэй «Ты скачи, мой конь», Б. Цырендашиевай «Гуниг», А. Новиковой «По пыльной дороге» гэһэн дуунуудые дуулаба. Багша А. Г. Балдаева, А. М. Майорова, А. А. Манжигеевагай хүмүүжүүлһэн О. Дашиева, С. Бобоева, С. Батуева, Т. Сафронова, гэгшэд концертын программые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилөө.

Тэндэ РСФСР-эй габьяата артист, доцент В. Д. Лыгденовагай шаби, Якутск-77 гэжэ совет дуунай конкурсын дипломант М. Раднаев, Н. Мажуковой «Соловьиная роща», А. Андреевэй «Эгэшэ аха хоёрни» гэһэн дуунуудые дуулаба.

Концертын хоёрдохи отделенидэ Ч. Павловай «Талын дуун» гэжэ дууе РСФСР-эй габьяата артистка К. М. Гомбоева-Языковагай хүмүүжүүлһэн нэгэдэхи курсын студентка Дарима Дугданова дуулажа, шадта һайшаагдаа.

Тиихэдэ Б. Цы вай «Лирическая», реевэй «О родной гэһэн дуунуудые гэжэ совет дуунай сын лауреат В. Бо сэдхэжэ, концерт дые баясуулба.

Концертын Мендельсоной бэ ландиин симфони хи хубине Буряа эй соёл гэгээрэлэ ажал ябуулагша А. салановай хүтэлб П. И. Чайковскиин тэ училищиин баг лон студентнэр бэрхээр наадажа, гөө уран бэлиг хар

Б. БАЛЬЖИН

РАДИОТЕХНИГҮҮДЭЙ КРУЖОГТО

Авиазаводой гэр байрын управленинүүдэй нэгэндэ үхибүүдэй «Орлёнок» гэжэ нэрэтэй клуб хүдэлдэг. Эндэ радио-техническэ клуб нээгдэнхэй. Заводой хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр энэ кружок нээгдэһэн байна. Тус кружогые Дмитрий Будажапович Цынгунов ударидана. Д. Б. Цынгунов программна станогуудай наладчик-электронигоор хүдэлдэг. Тэрэ сүлөө сагтаа радиотехникээр үнинэй һонирходог. Мүнөө тэрэ өөрынгөө дуратай хэрэгые үхибүүдтэ дамжуулжа байнхай. Завод үхибүүдэй кружогой материальна бааза хүгжөөлгэдэ ехэ туһа хүргэдэг.

Кружогой хүдэлмэридэ 14 хүбүүд хабаадана. Тэдэнэр теори практика хоёроо нэгэ доро ябуулдаг байна. Тус кружогто ябадаг Юрий Филонов авиамоделизмаар ехэ һонирходог юм. Кружогто ябажа эхилһээр тэрэ самолёдойнгоо модельдэ передатчик һуулгаһан байна. Сергей Поплевин, Валерий Зайцев, Николай Абрамов гэгшэд хэдэн приемнигуудые өөһэдөө суглуулаа, дархалаа. Кружогой һурагшад жолоодогдодог машина, велосипед дархалха хүсэлтэй. Кружогойхид үхибүүдэй техническэ зохёолгоор үнгэргэгдэһэн городой выставкэдэ хабаадалсаа һэн. Тэдэнэй хүдэлмэринүүд телевиденеэр харуулагдаһан байха.

— Үхибүүд сүлөө сагайнгаа эхэнхинень кружогто зорюулна. Аха һурагшадые дахаад, багашуул кружогто ерэнэ. Иимэ кружогуудые байгуулха гээшэ үхибүүдтэ ехэ туһатай. Магад манай кружогто мэдэжэ гараһан юумэнииинь зарим нэгэндэ бүхы наһанайнь хэрэг болохо аалам. — гээд кружогые хүтэлбэрилэгшэ Дмитрий Будажапович хөөрэнэ.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

БАРИЛГАШАДАЙ АЙЛШАД

Республикымнай ниислэл хотын промышленна предприятинуудай, дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудай уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэд, театрнуудай артистнар хирэ-хирэ болоод лэ Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгашадта айлшалжа, бэлиг шадабаряа харуулжа байдаг заншалтай болонхой. Мүнөө хүдөө ажахын институдай һайн дуранай бүлэг артистнар Хойто-Байгалай аймагаар аяншалжа байна.

Тус бүлэгэй бүридэлдэ институдай багшанар болон студентнэр оролсоно. Репертуартань совет композиторнуудай дуунууд, манай олонациональна Эхэ ороной арадуудай дуунууд болон хатар танцанууд, шэнэ шүлэгүүд оруулагданхай. Һайн дуранай артистнар мүн буряад композиторнуудай дуунуудые гүйсэдхэнэ.

Хүдөө ажахын институдай уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэд түрүүшынхеэ БАМ-айхидта айлшална бэшэ. Тэдэнэр республикынгаа колхоз болон совхозуудаар ходо аяншалжа байдаг юм. Энэ аяншалгынгаа үедэ Северобайкальск, Нижнеангарск, Гуоджекит, Шэнэ Уоян, Дабаан, Хойто-Муйск болон бусад тосхон ба һууринуудаар ябажа, Байгал-Амарай магистралиин барилгашадта, Хойто-Байгалай аймагай ажалшадта концерт харуулха түсэбтэй.

Манай корр.

ҺУРАГШАДАЙ БРИГАДА

Далахайн найман жэлэй һургуулида үйлэдбэриин бригада эмхидхэгдэбэ. Энэ бригада табадахи, наймадахи классай дала гаран һурагшадһаа бүридэнэ. Тэдэнэр зунайнгаа амаралтын үедэ табан гектар газар дээрэ куузику ургуулха юм. Мүн тиихэдэ 100 гаран гектар газарта тэдэнэр үбһэ хуряаха түсэбтэй.

Һургуулиин үхибүүд гектар бүридөө 17 центнер үбһэ, 500 центнер куузику хуряаха зорилго урдаа табина.

В. ТУЛАЕВ.
Түнхэнэй аймаг.

ҮНИНЭЙ БАГША—ДАЙНАЙ ВЕТЕРАН

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран В. Б. Хышиктуев мүнөө Хурамхаанай аймагай Аргадын дунда һургуулида багшална.

Валентин Буянтуевич 1940 ондо гүрэнэй Буряадай багшанарай институдай хоёр курс дүүргээд, Дэрээнэй долоон жэлэй һургуулида хүдэлжэ эхилээ һэн. 1941 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда В. Б. Хышиктуев мордоо һэн.

1942 оной үбэл Сталинград шадар болоһон шанга байлдаанай гал дүлэн соогуур дайсантай тулалдаһан байна. Тэндээ ехээр шархатажа, һайн болоһонойнгоо удаа Красноармейск городто дүтэхэнэ дайсадай сэрэгые үгы хэхэ агууехэ тулалдаанда хабаадалсаба. 1943 оной үбэл нэгэ ехэ тулалдаанай үедэ хүндөөр шархатажа, дүрбэн һара тухай хэбтэриин байгаа. Тиигэжэ оло дахин шархатаһан В. Б. Хышиктуев сэрэгэй медицинскэ комиссиин шиидхэбэреэр гэртээ эльгээгдээ һэн. Тэрэ сагһаа хойшо багшалжа ябана. 1961 ондо «Буряадай АССР-эй габьяата багша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиихэдэ дүрбэн жэлэй саада тээ «СССР-эй гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан юм.

Мүнөө Валентин Буянтуевич ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө баян дүй дүршэлые дамжуулжа ябана.

Ч. БУДАЕВ.

ПОЛЕВОЙ СТАНДА

Хяагта городой соёлой ордоной агитбригада һүүлэй үедэ Хяагтын, Мөөрөөшын совхозуудаар ябажа ерэбэ. Хяагтын совхозой полевой хоёр стан дээрэ концерт, наада табяа.

В. Малыгин, Г. Яковлев, Г. Потёмкина, В. Курбатская гэгшэд энэ агитбригадын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Д. ДАУТОВ.

ДУЛААРНА, ХҮЙТЭРНЭШЬЕ...

Байгша оной үнгэрһэн май һарын хоёрдохи арбан хоногто республика доторнай хэзээ хэзээнэйхиһээ хүйтэн уларилтай байба. Тиин арбаад хоногой үнгэртэр хүйтэн, һалхитай байгаа. Энэнь урда жэлнүүдэйхиһээ 2-5 градусаар үлүү хүйтэн болоһон байха юм. Мүн энэ үдэрнүүдтэ шииг нойтон багаар ороһон, газар ехээр хатажа эхилһэн байна.

Арбан хоногой һүүл тээ Түнхэнэй, Хорниин, Хэжэнгын аймагуудта 9—13 миллиметрэй шииг нойтон ороһон байгаа. Майн 21-22-ой үдэрнүүдтэ Шэтын область тээһээ дулаан уларилтай агаар ерэжэ, республикын зүүн-хойто, хойто аймагуудта шииг нойтон оробо. Жэшээнь, Хэжэнгэдэ - 15, Баунтын Муя нютагта - 18, Багдаринда-10 миллиметр тухай хура бороо, нойтон саһан ороһон байна.

Үнгэрһэн үедэ Түнхэнэй, Зэдын, Баргажанай, Захаамнай аймагуудай тарялан, бэлшээри шииг нойтоор һайн байба. Харин бусад аймагуудта тарялан, сабшалан хатад гэһэн байна.

Сэлэнгэ мүрэнэй уһанай хэмжээн 40 сантиметрээр үлүү болонхой. Сүхэ, Үдэ голнуудай уһан 25-15 сантиметрээр нэмэһэн байба.

Мүнөө республикын нуга сабшалангай ногооной үндэрынь, шииг нойтогүй, хүйтэн байгаашье һаань, 2-6 сантиметртэ хүрэнхэй. Хабарай эртын тарян жэгдэ ногооржо захалаа. Май һарын һүүлшын табан хоногой туршада үдэртөө 17-22, һүниндөө гурбан градус хүйтэнһөө хоёр градус хүрэтэр дулаан болохо, хюруу унаха.

Июнь һарын түрүүшын, мүн хоёрдохи арбан хоногто һүниндөө хюруу унахаар хүлеэгдэнэ.

* * *

Майн 26-най һүни республикын зарим нютагуудта бороо орожо, ургамалда ами оруулба. Энэ хура бороо Красноярска хизаар тээһээ манайда хүрэжэ ерэһэн байгаа. Тиин Онохойдо - 7, Хүрбэдэ - 5, Улаан-Үдэ Загарай, Хэжэнгэдэ - 4, Ивалгада - 3, Тарбагатай, Хурамхаанай Могойто нютагта нэжээд миллиметрэй шииг нойтон оробо.

Л. ГОНЧАРОВА,
инженер - агрометеоролог.

ӨӨҺЭДЫН ХҮСӨӨР

Советскэ Союзай, Герой, гвардиин полковник В. Б. Борсоевой нэрэмжэтэ гудамжа Улаан-Үдымнай ехэ үйлсэнүүдэй нэгэн болонхой. Энэ гудамжын 25-дахи гэртэ ажаһуугшад өөһэдынгөө хүсөөр гэрэйнгээ газаа таатай зохид сэсэрлиг байгуулһан.

Ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын Советскэ райгүйсэдкомой шиидхэбэрээр «Эрхим гэр» гэһэн тэмдэг 1976 оной зун тэрэ гэртэ үлгэгдөө һэн.

Һүүлшын дүрбэн жэлэй туршада эндэ хоёр зуу гаран набшаһата модод һуулгагдаа. Хабарай дулаахан эдэ үдэрнүүдтэ хасуури, шэнэһэнэй, үлир, мойһоной хонщуухан үнэрөөр амилхада угаа гоё. Өөһэдөө тарижа бии болгоһон саадаа хододоо ариг сэбэр байлгадаг, тарилал сэсэгүүдэй грядканууд тус нэрнүүдэй ажал Эндэ ажаһууги багша, мүнөө пенс һан А. С. Скрипал далга доро эдэ б хэгдээ. Нигээд һа нүүдтэ агитталмай фильмнүүд табиг раалагдана. Эх соведэй гэшүүд К. нова, М. Ф. К А. Я. Гудь болон хэрэгтэ эдэбхитэй баадалсадаг юм.

Д. КОЛМ

Май һара хабарай эгээл һайхан саг гэжэ хэл Энэ һарын һүүлээр хараасгайнууд, хүхы шубуу ерэнэ. Олон шубууд уурхайнуудаа түхеэржэ, ү ража эхилдэг.

Шубууд хүдөө ажахыдамнай ехэ туһа хүр һараһаа июнь һарын дүүрэтэр ой модон соогуур, сагайнуудаар, гол горходой эрьеэр, поли дээгүү ябагты, доротнай шубуунай уурхайнууд.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: турлааг шубуун уурх гэдэ; хүхэ сүгсэгын үндэгэнүүд;

С. БАЛДУЕВАЙ фо

ТЕЛЕВИДЕНИ

Майн 29-һоо июниин 5 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—Шэнэ һонин. 8.10 — «Зарядкада гарагты!» 8.30 — «Будильник». 9.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб». 10.00 — «Хүгжэмтэ киоск». 10.30—«Урагшаа, хүбүүд!» 11.30 — Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 12.30 — **«Мүнөөдэр — химигүүдэй үдэр. СССР-эй химическэ промышленностиин министр Л. А. Костандов үгэ хэлэхэ.** 12.45 — Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан хүгжэмэй программа. 13.20 — **«Ехэ замай шатанууд». «Трактористнууд»** — уран һайханай фильм. 15.00 — «Вологда» гэһэн телевизионно баримтата фильм. 15.15 — Спортивна гимнастикаар Европын чемпионат. Эрэшүүл. Вильнюсһээ дамжуулга хэгдэхэ. 16.00 — Уласхоорондын һонин. 16.30 — «Циркын арена дээрэ». 17.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.00 — Шэнэ һонин. 18.15 — Мультфильмүүдэй программа. 18.45—«Гадаадын айлшад Советскэ Союз тухай хөөрэнэ». 19.00 — Франциин эстрадын артистнуудай концерт. 21.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 21.30 — «Балет тухай». 22.30 — «Правда» газетын шанда хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикээр уласхоорондын мүрысөөн. Сочиһоо дамжуулга хэгдэхэ. 23.15 — Дамжуулгын программа.

Улаан-Үдын студи майн 30-һаа июниин 3 болотор «Орбита-2-ой дамжуулга абангүй, «Орбита-3-най» программа дамжуулха. Тэрээнһээ дамжуулгын саг хойшолуулагдаа.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.55—Дамжуулгын программа. 11.00—Шэнэ һонин. 11.10—Үглөөнэй гимнастика. 11.30—Онтохон. «Сказка о золотом петушке»—мультфильм. 12.30 — «Ан амитадай аймаг». 13.30—«СССР-эй арадуудай дуун ба хатар». 14.00—Забһарлалга. 16.40—Дамжуулгын программа. 16.45 — «Болгари оронoор»—баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.30—«Мал ажал—габшагай ажал». 18.00—«Талын галнууд» — тележурнал. 18.30—**Октябриин 60 жэлэй ойдо. «Республикада түрүүшынхеэ».**

«Орбита». 19.30—«Хүхюун онтохонууд»—10.15—**«Херсонско областиин ажалшад мүрысэнэ». Украинын КП-гэй Херсоной обкомой нэгэдэхи секретарь И. А. Мозговой дамжуулгада хабаадалсана.** 21.00—«Время». 21.40—«Неоконченный диалог»—Гүрэнэй академическэ Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай зүжэг. 24.00—«Время». 00.30 — РСФСР-эй габьяата артистка Г. Писаренкын концерт. 01.35—Хүнгэн атлетикээр «Правда» газетын шанда хүртэхын түлөө уласхоорондын мүрысөөн. 02.05—Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 17.00—М. А. Шолоховой зохёолнууд. 18.30—М. И. Глинкын хүгжэм. 19.00—«Макай сэсэрлиг».

Улаан-Үдэ. 19.30—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.50—Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 20.50—Баримтата киноочеркнууд харуулагдаха.

ВТОРНИК, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.55—Дамжуулгын программа. 11.00—Шэнэ һонин. 11.10—Үглөөнэй гимнастика. 11.30—«Молодильные яблоки», «Песенка мышонка»—мультфильмнүүд. 12.00—«Неоконченный диалог»—зүжэг. 14.30—Забһарлалга. 16.50—Дамжуулгын программа. 16.55—«Шинии ажал—шинии туйлалта»—баримтата фильмүүд. 17.45—«Декабристнар тухай хөөрэлдөөн».

Улаан-Үдэ. 18.40—«Ханилнабди, мүрысэнэбди»—**Улаан-Үдын ба Шэтын телестудинуудай хамтын дамжуулга. 19.20—«Ира, Ирочка, Ирина»** — киноочерк. 19.30—Шэнэ һонин. 19.40—«Театртай уулзалга». 20.30—«Элүүр энхэ байлга».

«Орбита». 21.00—«Время». 21.30—Забһарлалга. 21.40—«Хүн ба тэрэнэй шубуун»—мультфильм. 21.50—**Социалис ёһоной ажаһуудал ба арадай ажана һайн байдал».** 22.40—«Эквилибрист» — уран һайханай фильм. 24.00—«Время». 00.30—«Урданай ба мүнөөнэй дуун». 01.15—Уран һайханай гимнастикаар СССР-эй чемпионат. 02.15—Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00—Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха.

«Орбита». 18.40—«Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 19.10—«Мүнөөнэй эрдэм наука». 19.40—Ёһотойл хүбүүд». 20.25—Болгариин композитор П. Владигеровэй зохёолнууд.

Улаан-Үдэ. 21.00—Баримтата очеркнууд харуулагдаха.

СРЕДА, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.55—Дамжуулгын программа. 11.00 Шэнэ һонин. 11.10—Үглөөнэй гимнастика. 11.30—«Бодра Смяна дуулана» — Софиин Пионернүүдэй ордоной үхибүүдэй хоорой концерт. 12.00—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 13.00—РСФСР-эй габьяата артистка Г. Писаренкын концерт. 14.05—Забһарлалга. 16.40—Дамжуулгын программа. 16.45—Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан баримтата фильмүүд харуулагдаха. 17.40—«Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд». «Дальние страны».

Улаан-Үдэ. 19.00—Үхибүүдтэ — «Энэ манай гоё һайхан дэлхэй». 19.15—Шэнэ һонин. 19.25—«НТИ — хүдөө ажахыда» гэһэн циклһээ дамжуулга. 20.00—«Ханилагты, үхибүүд»—пионернүүдэй концерт. 20.30 — «Баатаршалга» — телеальманах. 21.00 — «Время». 21.30—Забһарлалга. 21.40—«Паровозик из Ромашкова»—мультфильм. 21.50 — «Спортлото» наадалга. 22.05—**Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойдо. «Совет Эстони». Эстониин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. Г. Кэбин дамжуулгада хабаадалсана.** 24.00—«Время». 00.30—Спорт. Баскетболоор түбинүүд хоорондын кубогта хүртэхын түлөө. СССР—Канада. Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА—«Зенит». о2.15 — Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Үхибүүдтэ мультфильмүүд харуулагдаха.

«Орбита». 19.00 — М. Пришвин. «Моя страна». 19.30 — «Мэндэ амар, зун» (үхибүүдэй ажал ба амаралта тухай).

Улаан-Үдэ. 20.00 — Полонский. «Драма из-за лирики» — Гүрэнэй ород драмын театрай зүжэг. Забһарлалгын үедэ телевизионно һонин.

ЧЕТВЕРГ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.55 — Дамжуулгын программа. 11.00 — Шэнэ һонин. 11.30 — Үглөөнэй гимнастика. 11.30 — «Хүхюун шүлэгүүд». 12.15 — **«Манай намтар. 1947-дохи он».** 13.15 — К. Сергеев. «Хореографиин хуудаһанууд» — хүгжэмтэ фильм. 14.20 — Забһарлалга. 16.55 — Дамжуулгын программа. 17.00 — Социалис оронуудай баримтата фильмүүд харуулагдаха. 17.55 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 18.15 — Концерт.

Улаан-Үдэ. 18.30 — Шэнэ һонин. 18.40 — Врачай хөөрөөн.

«Орбита». 19.00 — «Ород хэлэн». 19.45 — «Хүхюу стартнууд». 20.30 **«Партийна гэгээрэлэй һуралсалай жэлэй дүнгүүд».** КПСС-эй ЦК-гай секторые даагша Г. А. Дмитриев дамжуулгада хабаадалсана. 21.00 — «Время». 21.30—Забһарлалга. 21.40 — Баримтата фильмүүд харуулагдаха. 22.10 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Т. Шебанова наадана (фортепиано). 22.30 — «ЦРУ — нюуса дайн үргэлжэлһөөр». 23.30 — «Время». 24.00 — «Ажалшадай уран һайханай бүлгэмүүдэй уран бэлигтэнэй бүхэсоюзна фестиваль». РСФСР-эй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт. Забһарлалгын үедэ баримтата фильмүүд харуулагдаха. 02.30 — Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Үхибүүдтэ мультфильмүүд харуулагдаха.

«Орбита». 18.30 — «Шатарай һургуули». Разрядтанай класс. «Эндшпиль».

Улаан-Үдэ. 19.00 — Үхибүүдтэ. Андерсен. «Принцесса и свинопас» — Гүрэнэй ород драмын театрай зүжэг. Забһарлалгын үедэ киножурнал — «Бүхы юумэ мэдэхэ дуратайб». 20.30 — «Неоконченная повесть» — уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 3

«Орбита». 10.55 — Дамжуулгын программа 11.00 — Шэнэ һонин. 11.00 — Үглөөнэй гимнастика. 11.30 — «Хүхюу стартнууд». 12.15 — «Эквилибрист» — кинофильм. 13.30 — **Партийна гэгээрэлэй һуралсалай жэлэй дүнгүүд».** 14.00 — Забһарлалга. 16.55 — Дамжуулгын программа. 17.00 — Баримтата фильмүүд харуулагдаха. 17.50 — В. Шекспир. «Гамлет».

Улаан-Үдэ. 18.20 — «Гол шэглэл: ашаг үрэ, дэлисэ, шанар» гэһэн дамжуулга. 18.50 — Шэнэ һонин. 19.00 — «Гектар ба тэрэнэй үгэсэ».

«Орбита». 19.30 — Куйбышев хотын уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт. 20.00 — «Солнцеворот». 20.30 — «Депутадуудай хэрэгүүд». 21.00 — «Время». 21.30 — Забһарлалга. 21.40 — «Малахитовая шкатулка» — мультфильм. 22.00 — Телевизор харагшадай асуудалнуудта СССР-эй электротехническэ промышленностиин министр А. М. Антонов харюусана. 22.15 — РСФСР-эй габьяата артист Л. Сметанников дуулана. 22.30 — **«Манай намтар». 1948-дахи он.** 23.30 — «Время». 24.00—Баскетболоор түбинүүд хоорондын кубогта хүртэхын түлөө. СССР—США. 01.30 — «Артлото». 0.2 — Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.20 — «Звездочка» — киноальманах. 19.00 — «Москва ба москвагайхид».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Все улики против него» — уран һайханай фильм. 20.40 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.00 — «Уран зураагша Илья Глазунов» — баримтата фильм. 21.40 — Телевизионно һонин.

СУББОТО, 4

БАЙГААЛИ ХАМГААЛГЫН БҮХЭДЭЛХЭЙН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—Шэнэ һонин. 8.10 — Үглөөнэй гимнастика. 8.30 — «Буратинын выставкэ». 9.00 — «Танда, түрэлхидтэ». 9.30 — «Хүн ба байгаали». 10.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.30 — «Какая интересная личность!» — баримтата фильм. 11.00 — «Энээниие таанар шадахат».

Улаан-Үдэ. 12.00 — Октябриин 60 жэлэй ойдо. Арадай уран бэлиг» — телефестиваль. 13.00 — «Переменка»—мультфильм. 13.10 — Мелиораторай үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 13.55 — Онтохон. «Эгей, Кроха!» — уран һайханай фильм. 15.40 — «Элүүр энхэ байлга». 16.10 — Оренбургын гүрэнэй ород арадай хоорой концерт. 16.40 — Мультфильмнүүд: «Маруся-богуславка», «Илья Муромец». 17.00 — «Ан амитадай аймаг». 18.00 — Шэнэ һонин. 13.00 — Боксоор Европын чемпионат. Түгэсхэлэй хахад. ГДР-һээ дамжуулагдаха. 19.10 — «Следствие ведут Знатоки» — телевизионно зүжэг. 11-дэхи хэрэг. «Любой ценой». 21.00 — «Время». 21.30— «Кинопанорама. 23.00—Хариин эстрадын аялганууд. 23.20 — Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 10.30 — «Поговори со мной» — уран һайханай богони фильм. 10.50 — Үхибүүдтэ уран һайханай фильм. «Земные и небесные приключения».

«Орбита». 12.00—«Хүгжэмтэ абонемент. М. Мусоргский. «Ухэлэй дуун ба хатар» гэһэн циклһээ. 12.25 — Баскетболоор түбинүүд хоорондын кубогта хүртэхын түлөө. СССР — США. Забһарлалгынь үедэ «Спортлото» наадаха.

ВОСКРЕСЕНИ, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — Шэнэ һонин. 8.40 — «Зарядкада зогсогты!» 8.30 — «Будильник». 9.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 10.00 — «Мүнөөдэр — мелиораторай үдэр». СССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр Е. Е. Алексеевскиин үгэ хэлэлгэ. 10.15 — Түбэй телевидениин ба бүхэсоюзна радиогой үхибүүдэй ехэ хоорой концерт. 11.15 — «Бүхы юумэ мэдэхэ дуратайб» — киножурнал. 11.30 — «Хүдөөгэй час». 12.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 13.00 — Боксоор Европын чемпионат. 14.00 — «Этапы большого пути», «Живые и мёртвые» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 15.45 — «Залуушуултай зэргэлээд». С. Залыгинай залуу уран зохёолшодтой уулзалга. 16.35 — «Танай бэшэгүүдээр» — хүгжэмтэ дамжуулга. 17.20 — Уласхоорондын һонин. 17.50 — «Залхуу тухай онтохон» — мультфильм. 16.00 — Шэнэ һонин. 18.15—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 19.15 — «Первый рейс» — уран һайханай фильм. 20.30 — «Ажалшадай уран һайханай бүлгэмүүдэй уран бэлигтэнэй бүхэсоюзна фестиваль. РСФСР-эй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт. 21.00 — «Время». 21.30 — РСФСР-эй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концертын үргэлжэлэл. 23.30 — Дамжуулгын программа.

ПРАВДА БУ

Нэгэдэхи
«Шанарые зүб бэрилхэ» — түр «Республикын ажа — тобшо мэдэ суглуулбари. «С дые яаруулна»— хын шэнжэлэл. һүүлшын һонин.

Хоёрдохи
«Сагые ахигшад»- сеевэй статья, римта» — М. Хы статья. «Электры сэ саашаданшье зорилгонууд туха ретинагай статья. райкомуудһаа мэ суглуулбари.

Гурбадахи
«Совет ёһо гурим сэгнэшэгүй аад тайлбаритай бэ дай уран зохёолш новай зохёохы «Ажабайдалһаа, гэһэн Н. Намсар «Вагон барилга лөө андалдана». материал. Хилы тобшо мэдээсэлн дуулбари.

Дүрбэдэхи
«Тохойдо шасар — В. Лошаковой «Түрэл байгал ш суглуулбари. эрьедэ», «Һүбэл бууд», «Сэлэнгые бэр байлгахын «Ойн ёһотой нүү байгаали тухай тобшо мэдээсэлнү лилогдонхой. Са тухай мэдээсэл. Соносхолнууд.

Редакторай
М. Н. НИМ

Манай адрес,
Индекс: 670 Удэ, ул. Лени **фоны: редактор** **приемная — 2-54-**

□ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01563.